

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 5 K na leto. (Za Nemčijo 6 K, za Ameriko in druge taje 6 šilavo 7 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 19.

V Ljubljani, dne 9. maja 1918.

Leto XXXI.

Organizirajmo se!

Kaj je to organizacija?

Ljudje, kateri imajo ista načela in isti končni namen, se lahko združijo, da s skupnimi močmi delajo v dosego skupnega smotra. V to potrebno delo si razdele, ter ga podrede skupnemu vodstvu. To je organizacija. In čim trdnješa so njih načela, čim bolj globoka je zavest, kako potrebno je doseči skupni končni namen in kako potrebno je v ta namen skupno delo, čim zvesteje vrši vsakdo odmerjeno mu nalogo, tem krepkejša je organizacija, tem gotovejši in večji je tudi uspeh.

Disciplina — kit organizacije.

Kar pa je v krepki organizaciji neobhodno potrebno, to je disciplina. To je ravno tista zavest, ki jo imajo posamezni člani, da je treba za dosego skupnega namena vedno skupnega, tesno strnjenege dela, četudi je morda treba semtertja posamezniku kaj pretrpeti zavoljo tega in se odreči kaki zasebni trenutni koristi. In tako se disciplinirani član kake organizacije ne bo nikdar odrekal skupnemu delu, če tudi njegove osebne koristi niso zmerom v prvi vrsti uvaževane, ker se zaveda, da je splošni blagor več kot trenutna zasebna korist, in da končno tudi njegova zasebna korist nima stalne in varne podlage, če je splošni blagor zanemarjen.

Potreba organizacije.

Krepka in dovršena organizacija je največja potreba vsake stranke. In če pravimo, da so strankina načela duša stranke, katera dajejo vsemu strankinemu delovanju smer in mu vtisnejo svoj pečat, potem moramo reči, da tvori organizacija strankine roke, s katerimi stranka dela in dosega svoj namen. Čim krepkejše so te roke, tem lažje stranka uveljavlja svoja načela, tem večje koristi pripori za narod.

Velikansko moč organizacije občudujemo n. pr. pri vojaških armadah. Stotisoči in milijoni so zbrani v eni armadi, vse preveča en duh in eno načelo. Ta duh, to načelo je braniti domovino. Da se pa ta namen doseže, je treba ogromnega dela, ki je med vso armado in njene člane do zadnje podrobnosti natančno razdeljeno in vendar tako, da se vse ujema s celoto. In čim natančneje je vse to podrobno delo izvršeno, čim bolj se poglobi zavest, kako potrebno je doseči končni namen in kako potreben je skupen, smotren nastop, tem krepkejša je moč te armade, in tem večji je njen uspeh. Nemška armada n. pr. ima vso svojo moč v izraziti in železno izpeljani organizaciji, in to organizacijo drži skupaj trdna disciplina. Rusko državo je pa uničilo to, ker se je podrla organizacija njene armade in je disciplina popolnoma izgubila na fronti in za fronto.

In tako tudi posamezne politične stranke: če hočejo obstati, delati in za ljudstvo res kaj dobrega doseči, je prva in glavna potreba, da se organizirajo. To je njihova moč.

S. L. S. v prejšnji obliki in njena organizacija.

Slovenska ljudska stranka je bila skozi dolgo vrsto let trdno organizirana, a za njena leta je ta organizem pešal in hiral in stal na robu propada. Zakaj? Bivše najokže vodstvo stranke ni več gledalo na to, da bi se delalo skupno in smotreno s celim organizmom, temveč se je ločilo od organizacije, in delalo na svojo roko, občutljivo je na ta način rušilo strankino disciplino, ki je kit stranke, glava se je ločila od telesa, in posledica ne more biti drugega kot smrt, kajti glava ne more sama obstati, telo pa tudi ne more samo živeti. S. L. S. v prejšnji obliki je bila političen mrlič in reči moramo, da so se njeni nasprotniki pripravljali, da jo takoj po

vojski slovesno nesejo k pogrebu in pokopljejo v veliko škodo slovenskega katoliškega ljudstva. Kdor je opazoval, kako je S. L. S. v svoji prvi izdaji izgubila med veliko večino svojih lastnih članov ne samo po mestih temveč tudi po deželi vsled popolnoma pogršenega vodstva vsake zaupanje, ta bo gornjim izvajanjem rad pritrtil.

S. L. S. oživljena.

V oni znameniti zadnji seji vodstva S. L. S., kjer je hotelo vodstvo dati S. L. S. zadnji smrtni udarec, takozvani »Gnadenstoß« in je stranko razpustilo, se je S. L. S. prebudila iz smrtnega spanja in oživljena stopila na dan. In zopet je stopila med svoje slovensko ljudstvo polna zdravega življenja in navdušenja za dobrobit slovenskega naroda. Toda prejšnja organizacija je razdejana, treba ji je ustvariti novo, da se bo mogla gibati in delati.

In delo, ki jo čaka, je ogromno!

V gospodarskem oziru

je naše ljudstvo popolnoma uničeno, preden se zopet opomore, bo treba tako velikanskega dela in boja, da si posameznik ne bo mogel prav nič pomagati. Treba si bo podati roke in skupno, z enim duhom in eno voljo iti na delo. In le stranka, ki bo organizirana kot najbolj disciplinirana armada, bo mogla izbojevati gospodarski boj, predvsem da nas ne bodo drugi narodi gospodarsko popolnoma izželi in podjarmili. V naši slovenski domovini je toliko bogastva še neizčrpanega, da bo zadoščalo za vse naše ljudstvo. Treba bo le močnih rok, da dvignejo te zaklade in to premore le močna in trdno disciplinirana stranka.

V narodnem oziru

vidimo že sedaj, kako je potrebna močna S. L. S., da bo mogla v težkem boju, ki ga bojuje sedaj za našo osvoboditev, vztrajati. Kajti nobene stvari bi vlada rajši ne vide-

a, kot to, da bi naši poslanci sami ostali v svojem boju brez ljudstva. Potem bi jih bilo lahko zavrniti. Močne in enotne stranke si pa tudi vlada ne upa trajno prezirati.

Močna S. L. S. je posebno potrebna

v verskem oziru.

Jaciravno je naša stranka politična in ima lorej kot taka v prvi vrsti skrbeti za časní blagor slovenskega ljudstva, vendar se zaveda, da so podlaga za pravo časno korist verska načela, ki jih uči katoliška Cerkev in da z zanemarjanjem verskih načel tudi časní blagor narodov kmalu zamre in izgine. In da se ta verska načela v našem ljudstvu čim bolj utrdijo, zato je treba trdne strankine organizacije.

Posebno pa ne smemo pozabiti, da nas morda prej ali slej čaka

kulturni boj,

lo je boj vsega svobodomiselstva proti vplivu verskih načel na javnost, posebno na državno postavodajo. Predvsem tukaj mislimo na odpravo krščanskega zakona in krščanskega nauka v šolah. To bi bila neizmerna škoda za vse ljudstvo tudi za njegovo časno srečo, in treba bo porabiti vse odporne sile, da se prepreči ta nesreča. — In morda nikdar tako kot takrat bo treba velike, v eno samo armado strnjene stranke, da bo mogla uspešno odbijati vse sovražne navale. Posameznik v takem boju ne velja nič, armada pa, čim bolj je organizirana, tem večji je njen pritisk.

Opravitnik S. L. S.

Da pa se bo mogla stranka po enotnih načelih organizirati in se združiti v eno celoto, zato je načelstvo S. L. S. izdalo opravilnik, po katerem naj se izpelje organizacija. Ta opravilnik bomo prihodnjič tatisnili, in kjer bo treba, tudi nekoliko razložili. Vsi somišljeniki S. L. S. pa naj ga pazljivo prečitajo in potem naj skrbijo, da se v vsakem kraju kolikor mogoče kmalu organizacija izvede. V slučaju dvomov pa naj vsakdo vpraša za pojasnila prištevno S. L. S., Komenskega ulica 10, Ljubljana.

Svetovna vojska

Na zapadnem, severofrancoskem, oziroma belgijsko-angleškem bojišču se nadaljujejo dan za dnem najljutejši boji. Sovražni odpor je silen, zato Nemci ne morejo hitro naprej. Na italijanskem bojišču se še ni začela ofenziva, ki se že tako dolgo pričakuje. Pričakovati pa je vsak dan, da se začne bojni ples. V Ukrajini zavzemajo Nemci ukrajinska mesta, tako so vkorakali zadnji čas v Foedozijo in Sebastopol. Uvedli so posebna vojna sodišča, odstavili in zaprli so že več ministrov, izrekli ne nalo smrtnih obsodb. Ukrajincem se to semško osvobojevanje čudno zdi, tembolj ker so z Nemčijo sklenili mir. Sploh se pa zdi, da se na Ruskem zopet nekaj pripravlja, kar zna privedi do novega ruskega odpora. Pri romunskih mirovnih pogajanjih so se pojavile nove težkoče, ker se križajo interesi Bolgarije, Turčije in Ukrajine. Rumunija se pa tudi nerada pusti preveč bskubiti, tem manj ker se ji cede sline po

ukrajinski Besarabiji, ki je pa Ukrajina nikakor noče odstopiti. Svetovni klopčič je res strašno zamotan.

Mir — v sanjah.

Kako močna je bila mirovna misel v lanskem maju, celo naši vodilni drž. krogi so radi čuli besedo o miru. A letos? Prišla je pomlad, s pomladjo novi krvavi boji, kakršnih ne pozna svetovna zgodovina. Na zunaj se zdi, da v naših srcih ni več hrepenenja po miru. A v resnici je v izmučenih narodih vedno močnejše hrepenenje, ki se pa umetno tlači k tlom in se vsako stremljenje po splošnem miru smatra za veleizdajstvo, češ, da se s takim govoričenjem slabi moč države, da ne more nadaljevati vojne z ono energijo, ki je, kakor pravijo, potrebna za srečen konec te vojne. Vedno smo še upali, da se najde pot do medsebojnega sporazuma, a dogodki letošnjega leta nam kažejo, da so bile to le lepe sanje, ki se še dolgo ne bodo uresničile. V vseh državah se pripravljajo na nove boje. Nasprotniki bodo zborovali v Parizu, da govorijo o nadaljevanju vojne, in angleški ministrski predsednik Žorž je te dni izjavil, da je vsak sporazum nemogoč, da se bije boj za življenje in smrt in da ni časa za mirovna razmotrivanja. In v naših državah smo ravno tako odločeni bojevati boj do končne zmage. Besede o miru so bile le goljufive sanje. Z Rumunijo še nimamo miru. Dosedanji načrt so popolnoma zavrgli in izdelujejo za Rumunijo slabšega. Vzroka je iskati v ugovorih Bolgarije in Ukrajine radi Besarabije, katere ti dve državi nočeta priznati Rumuniji, na drugi strani pa zahtevajo Nemci odstop rumunskega kralja in sploh cele dinastije, ker ji ne zaupajo, s katerim stališčem se Avstrija sedaj tudi strinja, ker je Černin, ki se je potezal za kralja, odstopil in se je naš novi zunanji minister Burian tudi pridružil zahtevi Nemčije. A Turčija ne prizna miru z Rumunijo, dokler ji Bolgarija ne prizna kos ozemlja od Odrina do morja, o čemur pa zopet Bolgarija noče ničesar čuti. Končno je Nemčija stavila nove večje zahteve po gospodarskih koristih v Rumuniji, Avstro-Ogrska pa zahteva še več rumunskega ozemlja.

Tako so prispela mirovna pogajanja na mrtvo točko. Stvar državnikov je, da razvozljajo vozeli, ki so si ga sami naredili, le da bi ubrali pot sporazuma v smislu pravičnosti in samoodločbe prizadetih narodov, kar nam edino pripravi pravo trajno prijateljstvo, ker mir, sklenjen v Brestu Litovskem, nam jasno priča, da nosi mir sklenjen na podlagi vojaških uspehov, le kal novih bojev. V Rusiji in Ukrajini vre. Po raznih poročilih se Rusija pripravlja na novo vojno, vezba armado, generali dobivajo vedno večji vpliv, kar nas sigurno vede v novo vojno. V Ukrajini so se pa pojavili upori proti nemški armadi in le z vojaško silo jih upajo potlačiti in uporniki so celo iz vrst vlade, ki je z nami sklenila mir. To govori več kot dovolj o brestlitovskem miru. Zato je zadnji čas, da se kaj naučimo in ne iščemo miru s posameznimi državami na podlagi trenutnih uspehov, ampak na podlagi splošno pri-

znanih načel samoodločbe in medsebojnega sporazuma. Pot nam je pokazal sam naš presvetli cesar s svojim dosedanjim delom za mir, ki žal ni našlo dovolj zaslonbe pri vodilnih krogih.

Politični obzornik.

Wekerle — kapituliral pred Tiszol

Kar smo domnevali, se je zgodilo. Wekerle spet hodi po Budimpešti ter išče novih ministrov. O to je navihaneč! Kako se je še pred par meseci bahal: »Moj program je čista, neizpremenjena nova volilna pravica. Če ne bo zanjo večina poslancev, se bom pa obrnil do volilcev, da bodo nove poslance izvolili.« A sedaj? Sedaj pa hodi ponižno od politika do politika ter mu skrbno prigovarja: »Veste, ne bo šlo drugače, sporazumeti se bo treba!« S kom sporazumeti? S kom drugim kot s Tiszol? Tako ima Tisza tudi Wekerla pod svojim klobukom in Wekerle je ves srečen, samo da ostane minister. To so načela ogrskih politikov! Zato, da sedi pred vsemi ministri, je Wekerle pripravljen snesti volilno pravico nič manj kot pol milijona državljanom. Kako to? Doslej je Wekerle zagovarjal to-le postavo: Voliti sme državnega poslanca vsak ogrski državljani, ki je 24 let star, ki zna pisati ter brati in — kateri je zdelal četrti razred ljudske šole. Tisza pa hoče: »Ne štiri, ampak šest razredov ljudske šole mora zdelati, kdor hoče biti volilec.« Pomislite! Šest razredov! Koliko pa jih je v naši deželi, ki imajo spričevalo šestega razreda? Saj na kmetih ni skoro nikjer šestrazrednice, in na Ogrskem ni v tem oziru nič boljše. Tako bo spet vdarjen ogrski kmet in pa Slovani. Wekerle se pred poslanci že zvija in išče raznih razlogov o nedotakljivosti ogrske narodnosti, da jo bo lepo speljal na Tiszov tir. Kdor zna, pa zna. Še mi ga občudujemo kot izbornega »realnega politikarja«, čepray bi mu rajši rekli: »Fej te bodi!«

Seidlerjeva »enaka pravica za vse!«

No, ne moremo boljšega reči: »Ta človek se pa hušje drži kot klop.« Če kak drug ministrski predsednik, ki ima nekoliko več smisla za svojo čast in blagor države kakor Seidler, ne more več shajati s poslanci, gre v penzijo. Toda dr. Seidler pa drugače: parlament mora včasni pokoj, sam pa ostane, da nam bo delil »enako pravico za vse«. Parlament je proti volji poslancev odgoden za nedoločen čas — najbrž do srede junija — in tako je ljudstvo zgubilo zadnjo državno oblast, katere drži Avstrijo še nekoliko skupaj in do katere ima ljudstvo še nekoliko zaupanja. Da Seidler in njegovi ministri nimajo nobenega zaupanja več, je gotova stvar! Zato pa je Seidler v svoji strahopetnosti pred večino ljudskih zastopnikov zbežal, pred manjšino — to so vsenemci — pa je vzdignil obe roki kvišku in jim vse obljubil, kar so zahtevali.

Za 5. maj je z vso naglico zbobnal skupaj načelnike parlamentarnih klubov, da bi na lep način odgodil parlament. Obža-

oval je, ker se Češki svaz in Jugoslovanski klub nista odzvala njegovemu vabilu, da bi povedala, kaj mislita glede odgoditve parlamenta. Kaka hinavščina! Saj je bila vendar že pred zborovanjem načelnikov odgoditev parlamenta na pritisk vsenemcev sklenjena stvar. Ko je Seidler videl, da je večina poslancev proti odgoditvi, je enostavno izjavil: Če vi nečete odgoditi parlamenta, ga bom pa jaz! Čehi in Jugoslovani so to burko videli že naprej, zato so odklonili vsako odgovornost, s tem da jih sploh blizu ni bilo. Preden so se poslanci razšli, jim je pa ministrski predsednik se razložil, kaj vse misli do zopetnega skličenja parlamenta vkreniti, »da se razvoznja politični klopčič, da ustvari parlamentarno mogoč položaj in sprede gotove politične niti, ki jih imamo.« Čehe bo pomiril s tem, da bo na Češkem ustanovil nemška okrožna glavarstva, ki bodo imela veliko pravic, ki jih imajo sicer edinole namestništva. Tako bo imel češki cesarski namestnik v Pragi zopet nekoliko manj pravic nad Nemci. Nemci se bodo pa bolj samovoljno gibali. Jugoslovane pa hoče potolažiti s tem, da »milostno« zagotavlja, da prihodnja jugoslovanska država nikdar »ne bo obsegala tistih delov avstrijskega državnega ozemlja, ki leže na poti do Adrije in ki so v tesni zvezi z nemškim jezikovnim ozemljem.« Zraven ni pozabil zažugati: »Proti takim agitacijam, ki so nevarne miru med narodnostmi — hotel je reči: proti gra-bežljivosti alpskih Nemcev — hoče ministrski predsednik nastopiti z zakonitimi sredstvi.« To je torej Seidlerjeva »enaka pravica za vse«, s katero se je bahal pri konferenci načelnikov in s katero upa sedaj pomiriti parlament ter Avstrijo: Slovenske dežele naj bodo nemški most do Adrije; kdor bo ugovarjal, bo pa tepen! Če meni Seidler, da se bomo ustrašili in ponižno sprejeli njegovo »pravico«, se silno moti. Še hujši kot Seidler nas niso mogli streti, pa nas tudi gospod Seidler ne bo. Njegov uspeh bo ravn nasproten, kakor prav pravi neki dunajski list: »Ali ne uvidi (vlada), da dela odpor Čehov, in sicer vsak odpor naravnost zakonit, ko se sama ne drži zakonite poti ter poskuša narodnostne preureditve brez njih in proti njim? Pa kaj naj rečemo o taki vladi, ki upa navduševati Jugoslovane za avstrijstvo s tem, da jih osrečuje s političnimi preganjanji?«

Sodba je samo ena: Seidler s svojim sodnim nastopom ni razvozljal niti enega političnega vozla, pač pa jih je premnogo bolj zamotal, ki ga bodo pregnali s pretežnega ministrskega stola.

Kako se imajo v Ukrajini?

Pred kratkim je bila v Kijevu spet majhna revolucija. Kmetom je bilo že dovolj slavnatih mož, pa so šli v Kijev, tam so razpodili staro »rado« in so postavili vlado, ki se je že izjavila za mir v Brestu Litovskem.

Sicer se pa v Ukrajini težko vladati,

Ukrajinskega izobraženstva, ki je za ukrajinsko državo, skoro nič ni, mesta in vasi so vse velikoruske ali judovske, ki hočejo nazaj k Veliki Rusiji, kmet je pa narodno nezaveden in siromak, ki se potejuje zato predvsem za razdelitev velikih posestev. Na koga naj se torej narodna vlada opira? Prejšnja rada se je zanašala na Nemčijo in Avstrijo, pa je padla; Bog ve, kako bo končala nova vlada!

Tudi Eichhorn in Böhm-Ermolli, ki v imenu Avstrije in Nemčije zapovedujeta v Ukrajini, imata velike težave. Prej so mislili, da jim bo kar ukrajinska vlada žito vkup nosila. Ko so prišli tja, ni bilo žita nikjer. Ni jim drugega preostalo, kot da so ga šli sami po vaseh iskat. Pri tem so nalteli velikokrat na hud odpor boljševikov, ki so ga morali premagati z orožjem. Boljševiki so tudi vse velike zaloge žita uničili. Kmet, od katerega naši kupujejo žito, je silno nezaupljiv. Le za visoko ceno hoče kaj prodati, pa noče papirnatega denarja, ampak zlato ali pa blago, zlasti poljedelsko orodje. Zato naši pošiljajo v Ukrajino mesto bankovcev le poljedelske stroje. Tudi s prevozom gre počasi, čeprav naši ukrajinske železničarje hvalijo. Zdaj spomladi gre posebno za to, da se obdela vse polje, da bomo dobili kolikor mogoče veliko pridelkov. Pa ni orodja, ni delavcev, zato naši vedno bolj posegajo v ukrajinske razmere, kar pa domačine, zlasti kmete, jezi. Posledica so premnogi spori!

Koliko bo kruha iz tega romanja v Ukrajino, še ne moremo reči; lahko pa rečemo z nekim časnikom: »Rusom prijazno mišljenje se bo v deželi okrepilo. Ločitev Ukrajine od Rusije, katero sta osrednji vesili smatrali z brest-lišovskim mirom kot zagotovljeno, bo ostalo samo tako dolgo zasigurano, dokler bo dežela zasedena po naših četah.«

Pruski junckerji proti enaki volilni pravici.

Ne samo v Avstriji, tudi na Pruskem delajo takozvani junckerji (to so graščaki in bogataši) ministrom sive lase. Na Pruskem imajo še vedno volilne razrede, kot pri nas za deželne zборе. Pred dobrim letom je pa nemški cesar Viljem slovesno obljubil, da hoče tudi v Prusiji vpeljati splošno in enako volilno pravico. Zato so ministri predložili pruski zbornici tozadeven zakonski načrt. Ali pruskim junckerjem pa kar ne gre v glavo, da bi imel delavec ali kmet isto pravico kot graščak. Kaj so si izmislili? Rekli so: »Dobro, če že mora vsak voliti, naj pa voli; toda kdor je že dovršil 50 let ter ima vsaj tri čez 14 let stare zakonske otroke, naj ima še en glas več; doda naj se mu še en glas, če ima morda čez 6000 mark premoženja; če ima vrhutega še čez 3000 mark letnih dohodkov, naj voli s štirimi glasovi; pet glasov mu damo, če dokaže, da ima vrh vsega tega še dva stalna delavca ali dva hektarja zemlje; če je pa mogoče tudi dovršil šest ali več razredov gimnazije ali realke, mu ne bраниmo šestega glasu.« Po tem načrtu bi bili zopet na istem, kot smo bili. Junckerji bi imeli slej ko prej prvo besedo, ker bo gotovo vsak imel najmanj 6 glasov; vlada bi pa imela pri volitvah še enkrat toliko posla kot prej.

Ta teden so govorili in glasovali o

tem v pruskem deželnem zboru. Vlada je odločno vztrajala na splošni in enaki volilni pravici, ker je ljudstvo politično dovolj zrelo in ker jo hoče ljudstvo imeti; vlada pa hoče ostati z ljudstvom složna; tudi drži vlada toliko nase, da noče snesti obljube, ko jo je enkrat dala. Z vlado so držale pred vsem ljudske demokratične stranke, to so katoliški centrum razen plemenitavev, ljudska napredna stranka, socialni demokratje in Poljaki. Proti enaki volilni pravici so nastopali predvsem takozvani konservativci, katere pravzaprav imenujejo junckerje. Ti so ugovarjali vladi, češ, da bi po enaki volilni pravici dobili socialni demokratje vso moč, da je to nevarno za prusko-nemške načrte na vzhodu, da je v nevarnosti protestantska državna vera itd.

Pri glasovanju so zmagali junckerji, sprejet je bil njihov pluralni volilni načrt, ljudstvo se jezi, vlada pa premišluje, kaj bi vkrenila sebi v prid, ker se bo še enkrat glasovalo! Bog ji daj srečo!

Anglija je odnehala.

Že sto in stoletja so zatirali Angleži katoliške Irce na vse mogoče načine in jih preganjali radi njihove zahteve po lastni državi. Ircev še ni konec, tudi njih odpor je še vedno enako svež kot pred stoletji. Sedaj je morala odnehati angleška vlada, ker ni mogla na Irskem izpeljati splošne vojaške dolžnosti. Prej jim hoče dati lastno državo, potem upa, da bodo tudi Irski dali svoje.

Krepčilen zgled nam, da tudi nas ne bodo uničili tisti, ki se čutijo nad nami gospodje; svarilen zgled pa za našo vlado, naj o pravem času izpregleda, da ji ne bo treba pozneje več žrtvovati, kolikor zdaj opravičeno zahtevamo!

Tabor v Postojni.

Dne 5. maja se je vršil v Postojni veličasten tabor slovenskih mož in žena, da manifestirajo za jugoslovansko državo. Načelnika Jugoslovanskega kluba dr. Korošca so sprejeli Notranjci z velikim navdušenjem, v narodno nošo oblečena dekleta so ga obsipavale s cveticami. Shoda se je udeležilo nad 5000 mož in žena, predsedoval je g. Lavrenčič, govoril je najprvo dr. Korošec o vnebovpjioh krivicah, ki se gode Slovincem, medtem ko vlada Nemce, ki odpovedujejo zvestobo cesarski hiši, nosi v naročju. Slovensko ljudstvo je gospodarsko do zadnje kaplje krvi izmogočano, a vlada nam grozi s preganjanji in novimi krivicami. Nadalje so govorili še poslanci dr. Ravnihar, dr. Pogačnik in v imenu tržaških Slovencev dr. Rybač. Shodu so prisostovale tudi Hrvatice z Reke in Sušaka.

Tedenske novice.

DROBNE POLITIČNE VESTI.

Obletnica majniške deklaracije. Dne 30. maja bo minulo leto, odkar so podali naši poslanci iz Jugoslovanskega kluba v državnem zboru takozvano majniško deklaracijo. Prav bi bilo, ko bi se naši ljudje tega zgodovinskega dne spominjali s kako društveno prireditvijo.

Shod S. L. S. se je vršil dne 28. aprila v Komendi v navzočnosti 400 ljudi. Govorila sta gg. drž. poslanec dr. Lovro Pogáčnik in urednik dr. Jež. V resolucijah izraža shod zaupanje Jugoslovanskemu klubu, udanost sv. očetu in cesarju, zahvalo presvitemu knezoškofu za njegova edina prava navodila v domači politiki, izreka zaupanje dež. poslancu č. g. Lavrenčiču ter pozivlja poslance, naj se bore še tudi za naprej proti prehudim rekvizicijam.

Za odpust starejših letnikov je v vojnem odseku krepko nastopil naš poslanec dr. Benkovič, toda domobranski minister vedno in vedno zatrjuje, da je radi vojnega položaja to nemogoče.

Zaupni sestanek duhovnikov somišljenikov S. L. S. se je vršil dne 29. aprila v Ljubljani. Sprejete so bile sledeče resolucije: Nesloga med duhovniki je nesreča, ki škoduje narodnemu delu in verskemu življenju; zato iskreno želimo edinosti. Ne vidimo druge poti do nje, kakor da se vsi oklenemo navodil svojega škofa: 1. njegovo gorečo skrb in požrtvovalno delo za versko življenje poznamo skozi dvajset let in zato vemo, da proti škofu nihče ne bo mogel voditi slovenskega vernega ljudstva; 2. njegov nastop za blagor naroda je tako odličen, da je postal Slovincem vzor domoljubja; 3. ta pot je v duhu cerkvenih zakonov.

Za samostojnost češkega naroda se je izrekel škof dr. Doubrava v Kraljevem Gradcu na Češkem.

Nemška požrešnost. V Trstu prebiva 11.000 Nemcev in imajo dovolj nemških šol, sedaj zahtevajo še nemško pomorsko šolo, da bodo Slovincem in Hrvatom še po ladajah snedli vse službe, Slovan pa stradalj Slovincem je pa v Trstu 60.000 in jim vlada ne privoščiti niti ene slovenske ljudske šole. Nemci sploh nimajo pojma, kaj je pravica.

Nemci so državi odpovedali zvestobo. Avstrijski Nemci sanjajo sedaj le še o tem, kako bi se tako združili z Nemčijo, da bi le-ta dobila popolno vodstvo naše države v svoje roke, na shodih se navdušujejo za nemškega cesarja, za habsburško hišo ne najdejo več besede. Nemci bodo spravili državo na rob propada.

Naši Nemci prisegajo, da se bodo držali zvez z brati v Nemčiji, naj pride kar hoče. Ta čudovita prisega se je vršila na zadnjem nemškem shodu v Gradcu. Ali so avstrijski Nemci še avstrijski?

Nemški meč. Mir z Rumunijo bo menda kmalu sklenjen, a pri tem so si Nemci izgovorili, da ostanejo nemški vojniki v Rumuniji, da bodo nadzirali upravo in rekvirirali žito in dobivali petroleje.

Mažari hočejo večje pristanišče na Reki. Toda nimajo prostora. Pa pomagati si je lahko. Poslali so na Reko mažarske vojnike in bodo tam zasedli del hrvaškega ozemlja.

Rusija zopet zbira armado. Trocki, ki sedaj vlada v Rusiji je ukazal vojaško izuriti vse moške od 16. do 40. leta. Do pri-

hodnje pomladi bo imel armado močno en milijon mož.

DOMAČE NOVICE.

Knjižnica za slepe se bo ustanovila v Ljubljani. V treh mesecih bo spisanih 70 slovenskih knjig v pisavi za slepce. (Bere se s tipanjem). Vse delo vodi nad vse požrtvovalno c. kr. vadniška učiteljica gđ. Minka Skaberne v Ljubljani.

Ljubljanske trgovine so bile dne 1. maja zaprte. Socijalni demokratje so imeli shod in obhod po mestu; c. kr. policija pa je strumno zavzela svoje postojanke po trgih, tako da nisi vedel, ali policaji obhajajo slovesno 1. maj ali socijalni demokratje.

Za tržaško-kopersko škofijo je posvetil v Zatični tržaško-koperski škof prevz. dr. Andr. Karlin 9 novomašnikov. Bog jim blagoslovi delo v tužni Istri!

Bohinjska železnica (Jesenice—Gorica) je bila s 1. majem zopet odprta.

Južna železnica, ki teče največ po slovenski zemlji, vedno bolj nemškutari. Naše sprevednike pošiljajo na sever, pri nas pa se vozijo nemški konduktarji, ki niti besedice ne znajo slovenski. Naše ljudi opozarjamo, da niso dolžni pokazati kart, ako jih konduktar zahteva le v nemškem jeziku, temveč lahko odgovore: Ne razumem. Če bi mi Slovenci do sledno tako ravnali bi nemški konduktarji kmalu bili nemogoči.

V Gorici in okolici se še vedno ponavljajo nesreče z granatami. V goriški bolnici leži vse polno ponesrečencev večinoma otrok. Največ se jih ponesreči vsled nepravilnosti, nekaj pa tudi pri opravljanju poljskih del. To slednje se bo gotovo še skozi več let godilo, ker je mnogo razstreljiva pokritega s kamenjem in prstjo. — Ljudje stanujejo v barakah in podrtih hišah.

Tatvine. Tele je izginilo posestniku Franu Sedmaku v Novanjem selu ponoči iz hleva. Mariji Čičevi v Hrašah pri Postojni je bilo ukradenih 1140 K gotovine, nekaj klobas in par rjuh. Andreju Mezetu na Vrhniki sta bila ukradena dva prašiča, katere so zaklali kar v bližini hleva. V Podbregu so odnesli posestniku Jakobu Osolniku usnja za 300 K, okoli 15 kg kruha in še nekaj drugih reči. Ivanu Čeponu v Horjulu so odnesli dva prašiča. Jakobu Ločniškarju v Zbiljah pri Medvodah so pobrali 20 kg svinjske masti, več klobas in bicikelj v vrednosti 700 K.

Kdo ve za Janeza Virant, 2. komp. domobr. pp. 27. Pogreša se od oktobra 1914. Pojasnila naj se proti odškodnici dajo Uršuli Virant. Kot, pošta Ig pri Ljubljani.

Toča je padala dne 1. maja po nekaterih krajih Belokranjske.

Neprevižnost. S petrolejem je polivala drva, ker niso hotela goreti 19letna Ivana Maru in Šmarju. Pri tem je posoda eksplodirala in dekle je bilo zelo poškodovano.

Strela je udarila v električni tok v Prečni. Novo mesto in okolica bodo nekaj časa brez luči.

Po 21 mesecih ujetništva se je vrnil iz ruskega ujetništva 21letni Ivan Pisk s Pečin na Tolminkem; mnogo sveta je prehodil, veliko izkusil, dobrega in slabega. Sedaj je dobil 1 mesec dopusta.

Žrtev nenasitne vojske je postal Janez Gerčar, posestnik v Dupeljuhu in večleten organist na Brdu. — Dasi več let bolehen, je moral vendar 2 leti služiti kot vojak domovini in cesarju. Zato gojibo že večva zaslužen plačilo, kajti bil je globokoveren in res vzoren gospodar in oče. V cvetu moške dobe je moral zapustiti prijazen dom, očeta, brata v ruskem ujetništvu, sestre, ženo in tri male sinčke. Bil je zvest Domoljubov naročnik in je hranil vse Domoljubove letnike, odkar je bil gospodar.

Steperja v vojaški obleki. Pretekli teden sta hodila po janskih hribih dva vojaka in ljudem pravila, da sta pomožna orožnika, poslana od vojaške oblasti z nalogo, da preiščeta vse hiše, če imajo kaj ukradenega vojaškega blaga. Eden je imel puško z nasaženim bajonetom, popolnoma tako napravljen, kakor pomožni orožniki. Vse srambe, omare

in skrinje so jima morali odpreti. Vojaškega blaga nista našla nikjer. Pač pa sta s silo zahtevala, da so jima morali izročiti razno blago: ure, verižice, prstane in posebno denarja, češ, da so jim vse to nanosili Rusi, ki so kradli v Zalogu in na Lazah. Pri Andreju v Besnici sta vzela okrog 90 K denarja in več kilogramov moke. Pri Dolgoritniku na Vnanjarjih sta tudi zahtevala denar. Ker se je pa gospodinja branila dati denar, ji je nastavljal bajonet in ji grozil, da jo prebode, ako mu ne izroči denarja. Prinesla mu je nato okrog 40 K. Toda slepar ni bil s tem zadovoljen in je vnovi zagrozil, da jo zabode, ako mu ne prinese več. Gospodinja vsa prestrašena jima prinese 300 K. S tem sta bila zadovoljna in odšla k sosedu, kjer sta tudi vse preiskala in naposled zahtevala od gospodnje denar. Zena prinese hranilno knjižico, katere pa nista marala vzeti. Ljudem se je to roparsko postopanje zdelo sumljivo. Hitro se zbere nekaj mož in fantov-vojakov, ki so bili ravno na dopustu in gredo za sleparjema, da bi opazovali, kam bosta krenila. Zvijeta je naravnost proti Planincu, neki bajti nad Lazami, moške in fantje pa za njima. Ko pridejo blizu bajte, vidijo enega sedeti pred hišo s puško v roki, drugi je bil pa v hiši. Ko se mu približajo, zgrabi hitro eden za puško, drugi ga podre na tla in zvežejo. Med tem pa skoči tisti, ki je bil v hiši iz nje in jo ubere skozi hosto naravnost proti železnici, dva fanta pa za njim in ga zgrabita šele tik železniške ceste. Nato peljejo oba zvezana v Zalog k vojaškemu poljevtstvu, kjer so jima vzeli ves oropani denar in drugo srebrnino in zlatino. Upamo, da bosta prejela zaslužen kazen. Prosimo, da bi v to poklicane oblasti skrbele, da bodo orožniki večkrat obiskali bajte pri imenovanem Planincu, kakor tudi pri Duhu nad Lazami, kjer se že delj časa shaja vsakovrstna tatinstva sodra. Posebno Rusi imajo ondi zavetje, kjer dobro jim in popljavjo. — Pred tednjem je klatil po janskih hribih tudi neki Rus, napravljen v lepi kmečki obleki in popival. V neki hiši je zahteval, da naj mu prinese vino iz gostilne. Ker so se temu branili, potekajoč nož iz žepa in jim zagrozi, nakar so mu tudi ustregli. Eden izmed družine pa gre vse to povedati k sosedu, nakar so ga prijeli in peljali v Litijo. Med potjo jim je usel, pa so ga zopet dobili v pest. Pripovedoval je, kako so na železnici v Zalogu kradli in celo z vozovi blago proč vozili. Iz Litije so ga poslali v Ljubljano in sedaj pravijo, da se zopet klati po janskih hribih in da grozi onim, ki so ga ovdčili, da pomaga, ako lovimo te rokovernjake in izročimo orožnikom, ako jih pa čez par dni zopet pustijo. Ali mar zato plačujemo davke, da smo sami in vse naše imetje vedno v nevarnosti.

RAZNE VESTI.

Zaloigra pri rekviziciji. V občino Ost pri Stov. Bistrici na Stajerskem je prišel župan Ačkota rekvirirat zadnje žito upokojeni davkar Kahler, zagrizen sovražnik Slovincem, v srenstvu z vojski. Župan je dal vse, in potem tudi prenočišče davkarju in vojakom. Ponoči pa se je polastil Ačkota oben in je šel z revolverjem nad spečega Kahlerja, pa ni znal orožja sprožiti. Medtem se je davkar zbudil in njegovi vojniki in planili me Ačkota. Toda tudi Ačkota sta prišla na pomožni njegov sorodnik in neki vojaški begunec s krampji. Konec boja je bil, da so Kahler presekali roko. Ačko in tovariši pa so ust. Drugi dan so dobili Ačkota obešenega.

Grozne razmere v Rusiji. V Rusiji, ki je revolucija podrla vso oblast, pa je tu sama ni mogla obdržati, vladajo grozne razmere. Kradejo, kar se le odnesti more in davke Rusija en sam velik tabor roparjev in tatov. Mori se vse navskrižem in v Sebastopolu so mornarji pomorili celo množico premožnih meščanov ter njihova trupla pometali v morje. Zmerom bolj se kaže, kam je pripeljala Evropa vedno tako hvalisana moderna brevoška kultura. Kjer bog nima veljave, je ta oblast nima dolgo, in tudi pred človekom nobenega spoštovanja.

Morilec pokojnega prestolonaslednika Ferdinanda in njegove soproge Gavriilo Princip je umrl v trdnjavi Terezin. Imel je kosti jetiko.

Število nemških vojnih ujetnikov v raznih sovražnih državah je 492.000 mož, padlo jih je pa nekaj čez 171.000.

Meteor. Pred dnevi so na Tirolskem videli velik meteor, to je masa, ki se odtrga od kaknega nebesnega telesa, pride v zemeljsko ozračje, zemlja ga potegne k sebi in prileti nanjo. Padej je na tla v nekem kraju na Tirolskem, vžgal dve hiši, ubil eno osebo, dve pa težko ranil.

Goljufija. Neka mariborska tverdka je prodajala čevlje, kateri so imeli papirnate podplate s tanko usnjeno plastjo prevlečene. In sicer par po 120 K. Tverdka je bila kaznovana.

Surovo maslo in zausnice. Te dni se je peljal neki gospodič po železnici. Med vožnjo je odprl svoj kovčeg, iz katerega je vzel kakih 5 kil surovega masla, si odrezal kruha in debelo namazal nanj surovega masla ter z velikim tekotom jedel. V vozu pa je sedelo veliko ljudi, ki morajo stradati in za drag denar tudi pol kile surovega masla ne dobijo. Ker je fantič tako neženirano jedel, vstane star vojak ter mu priloži dve krepki zausnice; preden se je fant dobro zavedel, že je stal za vjakom neki civilist, ki je takoj nadaljeval vjakovo opravilo. To splošno zmedo pa je porabil nekdo in hitro spravil vse surovo maslo v svoje varstvo.

Vsega dovolj imajo poljski judje. V Krakova jedo bogatini v najboljših hotelih še vedno mastene »kifeljce« poleg kave s smetano. Zemlje so po 60 vin., kg gresa po 9 K 50 vin., in liter mleka 3 K 20 v. Poljski jud ti vsega preskrbi, kar hočeš, zraven te bo pa odrl, da boš za vedno pomnil.

Oderušivo. Neko podjetje na Štajerskem je kupilo na Ogrskem pod roko vagon masti za 440.000 kron. Dunajska judovska centrala za mast pa je zvedela za to kupčijo, mast konfiscirala ter dala zanjo — 80.000 K. Potem pa, čujte! čez nekaj dni pa ravno ta centrala ponudi imenovanemu podjetju vagon masti za 440.000 kron. In te centrala je uvedla država, da si judje pri njih nabirajo milijarde, ki jih izmožgavajo ubogemu ljudstvu. In za tako vlado naj bomo Slovenci navdušeni?

Tudi voda je draga. V Reki stane pri vožnjo 1 kubični meter vode (1000 l) po 40 v. Če pomislimo, da se za pranje, prilivanje, ribanje itd. kmalu porabi 1 kubični meter vode, moramo reči da tudi voda ni več peneni.

Sad vojske. Na Reki so zaprli tri dečke, ki so ukradli za 80.000 K raznega blaga.

Lakota. Nemški list »Alpenländer Boten« poroča v 17. št. t. l., da je umrlo na Dunaju v enem tednu meseca aprila 1000 ljudi vsled lakote.

Od mrtvih vstal. V neki bolnišnici v Zagrebu se je pripetil ta-le dogodek: Okoli polnoči se je zasljal zvonec iz mrtvašnice, s katerim je zvezana roka vsakega mrtveca. Čuvaj se ni upal iti pogledat sam, marveč je vzel s seboj še nekaj ljudi. Zvon je zvonil neprestano. Ko so prišli v mrtvašnico, so opazili strahen prizor: neki samo onesveščeni človek, katerega pa so smatrali za mrtvega, se je zbudil in vstal. Ko je opazil, kje je, se je iz strahu zgrudil pred vrati mrtvašnice in umrl.

»Perceland.« Trije zaboji so imeli oditi z graškega kolodvora na Dunaj. Napovedano je bilo, da je v zabojih porcelan. Oblastveni organ pa tega ni hotel verjeti, zato je dal odpreti zaboje in dobil v njih svežega govejega mesa in klobas za 1200 K. Meso je bilo zaplenjeno in dotični mesarji ovedeni sodniji.

Zaplenba vinskih zalog na Ogrskem. V par dneh izide naredba ogrskega poljedelškega ministra o zaplenbi vinskih zalog. Naredba pooblašča armadno upravo, da zapleni za armado potrebno vino približno pol milijona hektolitrov, in sicer za alkoholsko stopnjo po ceni 46 v., tako da bo liter stal približno 1 K 60 vin.

Dopisi.

Gorje. Sicer neradi, pa se moramo vtičati v laži, ki jih je prinesla »Resnica« o shodu S. L. S. dne 25. marca v Gorjah. »Resnica« piše: »Na shodu v Gorjah je predsedoval shodu Kalanove stranke liberalni blejski

Peternel. Posl. vitez Pogačnik je to na shodu takole upravičeval: Peternelov oče še ni nobenega klerikalca snedel, jaz pa tudi nobenega liberalca ne.« Resnica pa je, da g. drž. poslanec vit. Pogačnik ni v svojem govoru niti omenil Peternelovega očeta. Pač pa je povedal g. drž. poslanec dr. Lovro Pogačnik: Jaz sem bil, sem, in bom zvest pristaš S. L. S. Peternelov oče pa pravilo, da so zagrižen liberalci, pa da do danes še ni ta Peternelov oče snedel nobenega klerikalca.« Preden pa so naši resničarji spravili to laž v »Resnico«, naj bi se bili rajše vprašali, kako je bilo svoj čas, ko so ravno oni hodili vedno okrog Peternelovega očeta in sicer v času, ko sta si S. L. S. ter nar. napredna stranka bili najbolj v laših. »Resnica« piše nadalje: na shod je vabil posestnik Jan, p. d. Maček, ki je bil pri raznih volitvah hud nasprotnik S. L. S. Resnica pa je, da smo se zbrali 14 dni pred shodom, in sicer 7 obč. odbornikov, ki so pri zadnji občinski seji zaradi zaupnice Šusteršiču in njegovim kmetjski stranki bili v manjšini, ter vse potrebno radi shoda ukrenili. Pos. Vinko Jana takrat ni bilo zraven, torej ni on o shodu nič sklepal; takrat smo sklenili, da se shod vrši v gostilni Vinko Jana, ako bo hotel shod prevzeti, ker dvorana, katero smo zidali z našimi žulji, nam je zaprta. Še bolj gorostasna laž pa je, da je vabil na shod Vinko Jan sam pod podpisom Jan, da bi ljudje mislili, da vabi naš župan Jan. Resnica je, da smo mi naročili pri vodstvu S. L. S. vabila, za katera pa je sestavila program S. L. S. sama in ne mi. Na vabilih je bilo natančno pisano, da vabi na shod S. L. S., ki bo v prostorih g. Vinko Jana v Sp. Gorjah.

Loški potok. Lep shod smo imeli preteklo nedeljo. V društveni dvorani se je zbralo mož in fantov, da je bila polna. Poročal nam je drž. posl. dr. Lovro Pogačnik. V zanimivem govoru nam je zlasti obrazložil pomen deklaracije, politični položaj v parlamentu in drugo. Nato je poročal deželni poslanec g. Škulj. Razložil nam je bodočnost naše Jugoslavije — saj cele trume naših ljudi hodi v slavenske in hrvatske šume delat tujcem iz Nemčije, zakaj ne bi slovenski rod užival sad slovenske zemlje in šume. Pojasnil nam je stanje ponajlani S. L. S., ki je naš zdaj pokazala, da hoče in zna delati za naša načela preko vseh ovir katoliško, narodno in ljudsko. — Kot vedno se je pokazala naša dolina neomajno trdna v S. L. S. Par »Resnica« prihaja, a še to posili — drugače nobenega pristaša nove stranke. Sprejele so se nato resolucije; zahvala papežu Benediktu in cesarju Karlu za trud v dosegu miru, popolno soglasje z deklaracijo, zaupanje Jugoslovanskemu klubu in S. L. S. ter želja, da se združništvo zopet združi. — Ljudstvo je bilo g. g. poslancema hvaležno za stvarne govore.

Gora pri Sodražici. Občinski odbor je soglasno izvolil častnim občanom naše občine dež. poslanca g. K. Škulja, za izredne zasluge, ki si jih je pridobil za blagor občanov in prosep občine. S sklepom soglasja vse naše ljudstvo, ki splešno pozna delo priljubljenega g. poslanca za nas. Pomaga nam vedno glede živil, glede podpor i. dr. Trajno hvaležnost pa si je pridobil s prekorišnim delom, da je ponagal obično rešiti iz težkega položaja, kamor je bila zagazila po krivdi enega. Mnogi so poskušali, a ni šlo — g. poslanec nas je rešil, da noben ni občutil, a vsa občina je rešena in se globoko oddahnila. Mi pa smo ponosni na zasluženega in izredno marljivega soobčana g. poslanca.

Iz Pečur na Tolmjuškem. Imeli smo lepe zimske dneve. Pričakovali smo zgodnje pomlad. Saj bilo bi tudi zelo potrebno. Ali žal, sedaj ko bi imeli opravljati pomladanska poljska dela pa vedno dežuje. Danes, ko to pišem, je že minil vs. Jurij, pa še nabolke so vsadili krompir, ponekod pa še ječmena niso vsejali. — Tudi pomanjkanje klaje je občutno; malo-kje prežorejo še kaj sena. Ne bo drugega, kakor živino na pašo goniti. Seveda ne bi bilo takšno pomanjkanje, da niso vojaki pobrali. — Enkrat sem že opozarjal, kakšna nevarnost nam preti, ker se otroci in odrasli igrajo s tako nevarnim strelivom. Vsak šletni defek strelja s puške, pa tudi z ročno granato. Sto sreč mora biti, da je še tako malo nezgod.

Pač čudno, da še zmeraj zato spe orožniki! — Tudi draginja je zelo velika tu. Kilo masla velja 24 K, špeha pa 40 K, liter žganja 40 K. Vendar žganje tudi sedaj ni predrago za naše b... Se zmeraj ga pijejo in razgrajajo ponoči. Seveda je določilo glavarstvo maksimalne cene, ahi vprašamo se, kdo se pa ravna po njih. — Dne 11. t. m. je umrl gosp. Andrej Mrak s Pečin h. št. 26. Bil je pri vojaki, kjer si je nakopal bolezen, potem so ga izpustili domov, kjer je bil še tri tedne, potem pa je zapustil to solzno dolino.

Iz Mošenj. Odkar traja vojska, se ne zga-ne nobeno društvo več v Mošnjah: vse je zapalo, kar bi pospeševalo izobrazbo mladine. Saj povsod pa menda vendar ni tako. Polog tega pa so postali nekateri šolski otroci pomenanji z begunskimi že do skrajnosti razposajeni; celo starčki, ki ob palici hodijo, nimajo več miru pred njimi. Neki odlični in spoštovan možak, ki pa ni tukajšen domačin, se mi je silno pritožil čez to. Povsod popustljivost; kjer je oblast, tam naj bo tudi strogost, naj bi starši to uvaževali, ker jih bo ta popustljivost enkrat hudo bolela.

Iz Stare Loke. Fantje Marijine družbe prirede na Binkoštni ponedeljek ob 4. uri popoldne v tukajšnjem Gasitnem domu igro pet-dejanko: »Garcia Moreno«. Ker je igra res lepa in času primerna in ker se tudi čisti do-biček obrne v dobrodelne namene, ste okoličani tem potom k udeležbi najvljudneje vabljeni.

Iz Tržiča. 1. majnika je delo počivalo skoro po vseh tovarnah kljub nevolji velike večine delavstva. Dan je mirno potekel. — Tudi na sv. Florijana dan 5. t. m. so praznovale vse tovarne. Zaobljubljena procesija je bila vsled ugodnega vremena izredno velika. — Z železniškega voza je padel blizu Trienta na južnem Tirolskem vojak Gašper Golmajer iz Doline. Obležal je mrtve. — V ljubljanski deželni bolnišnici je umrl invalid Janez Dobrin, bivši načelnik Sokola. V vojnem času je izumrla vsa družina. L. 1915. je padel v Gall-ciji njegov sin. Žena je umrla lansko leto za grižo v ljubljanski bolnišnici in sedaj je umrl ravno tam tudi soprog.

Romarjem v Glinje k sv. Valentinu v vednost. Mesto običajnega romanja prihodnjo soboto pojde tudi letos procesija iz Tržiča k sv. Ani na binkoštni ponedeljek takoj po sedmi maši.

Iz Dobropolja. Dolžnost nas veže, da se srčno zahvalimo daues našim dobrotnikom, ki so radevoljno prispevali, da smo slednjič kupili krasno zastavo; bili smo jo vsi zares čez vse veseli. Manjka nam za pokritje računa še nekaj, pa upamo, da nam pride še kaka pomoč od dobrih src. — Druga srčna hvala našemu č. g. voditelju za trud in vso skrb, da se nam je slednjič izpolnila že dolgo srčna želja imeti v posesti mladeniško Marjino zastavo. Marija naj tisočkrat poplača vsem skupaj — Srčno pričakujemo še naših vrlih mladeničev domov, da bi se zbrali zopet pod novo, res krasno zastavo zdravi in krepki. — Slednjič omenimo tudi naše begunce, ki so nas zapustili in se vrnili v svojo ljubo čepav razrušeno domovino. Težka nam je bila ločitev, v marsikakem očesu se je zaiskrila solza pri slovesu, ker bili ste nam zelo ljubi in dobri in v dosti ozirih storili radi kako uslugo. Ohranimo jih v dobrem spominu in želimo sreče in blagoslova božjega v domačem kraju.

Gospodarske stvari.

Politika večjega pridelka.

Vsi kmetje smo prepričani, da je eden najhujših vzrokov sedanje gospodarske revščine to, ker gleda država samo na konsumenta (uživalca) ne pa na producenta (pridelovalca); skrbi samo za to, kako bi poljedelcu pobrala čim več blaga, ne briga pa se za to, da bi omogočila kmetu tudi pridelovanje blaga v dosežanji ali, če moč, tudi večji množini.

Brezobzirno so prihajale vladne naredbe, brezobzirno so nam jemali pri-

želke, celo semensko blago, trgali z vojaško asistenco vozno živino iz hlevov, odpeljali seno iz podstrešij za slepo ceno (17 K), dočim moramo danes plačevati sami navadno slamo po 40, 50 in več kron, če nočemo, da nam pokrepa mršava živina v hlevih do zadnjega repa. In tistih slepih cen za seno od lani v mnogih krajih do danes še niso plačali. Konjsko živino so pobrali, da jim sedaj crka v zavledju, kmetu, ki so mu jo vzeli v tolažbo in spodbudo. Krmijo konje v mnogih krajih z gozdnim vresjem, a tudi to je ljudstvu vzeto; nihče ga ne vpraša, ali sme kositi po njegovem ali ne, ali bo imel potrebnega nastilja za živino in dosledno potrebnega gnoja ali ne. Pri takih suženjskih in barbarskih razmerah ni čudno, če je marsikje pala možnost za oddajo žitnega pridelka za več nego polovico.

Sredi sušca so se razgovarjali v deželnem kmetijskem svetu za Štajersko o novem načinu rekvizicije, po katerem bi se ne vzelo kmetu po možnosti vse, kar ima, ampak bi se določila za posamezne dežele, okraje in občine primerna množina (ali kontingent) blaga, ki bi ga bilo oddati. Pri določevanju kontingenta za dežele bi morali imeti seveda zastopniki kmetijstva svojo odločilno besedo. Najmanjša enota, ki bi prišla pri rekviziciji žita v poštev, bi ne bila več posamezna kmetija, ampak posamezna občina. Kar bi po oddaji deželnega kontingenta kmetovalcem ostalo, s tem bi razpolagali popolnoma prosto, a prodajati bi smeli le po maksimalnih cenah.

Občinski žitni komisar bi moral paziti, da ne bi bili oškodovani nekateri gospodarji v korist drugim. Na ta način, menijo na Štajerskem, bi dobil kmet veselje do večjega pridelovanja kmetijskih pridelkov, da bi mogel rediti več živine in več blaga prodati, oziroma dati v zameno za drugo blago — vrnili smo se namreč zopet nazaj v čase stavb na koleh in preselejevanja narodov.

O te bore maksimalne cene! Dokler bodo vladale te, ni treba pričakovati pri kmetu zvišanega veselja za večji napor v gospodarstvu. Nedavne je izjavil zastopnik pridelovalcev lanu v sudetskih deželah, da dobi kmet, če se odbijejo vsi pridelovalni stroški mnogo, mnogo manj za surovo predivo nego pa mora on dati za navadno slamo in da mora dati danes za eno samo vretence sukanca cel voz surovega prediva. Podobno je z ovčjo volno, za katero dobi ovčar po 6 K, dočim pletilne volne (za štrikanje) mnogokrat ne more dobiti niti za 100 K.

Kako krasno cvetlje poganjajo maksimalne cene na polju narodnega gospodarstva, naj nam pojasni še sledeči primeri. Za mleko je postavljena maksimalna cena, ne pa za srajce, čevlje, blago za obleko, sukanec, olje in milo. Iz teh budalosti se je porodila sledeča nezmisel. Pred vojsko je dobil kmet za 15 litrov mleka 1 srajco, danes mora dati za to 100 litrov; za 50 litrov mleka 1 par čevljev, danes mora dati za to 200 litrov; za 3 litre mleka 1 m višnjevega blaga, danes mora dati za to 20 litrov; za 3 litre mleka 1 m pralnega blaga, danes mora dati za to 40 litrov; za

1 liter mleka $\frac{1}{4}$ litra vina, danes mora dati za to 3—4 litre; za 2 litra mleka 1 vretence sukanca, danes mora dati za to 75 litrov; za 10 litrov mleka 1 liter olja, danes mora dati za to 75 litrov; za 4 litre mleka 1 kg mila, danes mora dati za to 20 litrov mleka.

In tako naprej pri vsem! Poleg tega pa stane kmeta pridelovanje 1 litra mleka še 3 do 5 krat več nego ga je stalo pred vojsko.

Da si napravi par čevljev ne zadostuje kmetu niti denar, ki ga dobi za celo volovsko kožo!

Če mora kmet vse kar ima oddati po maksimalnih cenah, kar pa mora kupiti sam, plačevati po pravilčno visokih cenah, potem pač ni prav nič čudno, če zamira pri kmetu veselje do še večjega ubijanja, nego ga je bil vajen že doslej.

• • •

Vprašanje: Rad bi izrabil potok za elektriko. Prosim, povejte mi na splošno, kako izvem za moč vode in kaj je bolje za mojo vodo: turbina ali vodno kolo?

Odgovor: Vprašanje je zelo splošno, zato moremo le na isti način odgovarjati. Moč vode je odvisna zlasti od dveh činiteljev, od množine vode v litrih, ki teče vsako sekundo mimo in pa od strmca v metrih. Recimo, da teče mimo vas vsako sekundo 1200 litrov vode povprečno in da ima voda (slap) strmca 1,80 metra. Zmnožek $1200 \text{ l} \times 1,80 \text{ m} = 2160$ kilogramskih metrov vam pove moč vašega potoka. Vaša voda ima potemtakem moč, da bi dvignila v vsaki sekundi po 2160 kilogramov do višine 1 metra, ko bi se dala popolnoma izkoristiti (to pa, mimogrede povemo, ni nikdar mogoče; najizvrstnejša kolesa izkoristijo največ 80 odstotkov vodne moči, najboljše turbine do 86 odstotkov, naša navadna kolesa pa komaj po 40—50 odstotkov!). Silo strojev napovedujemo običajno v konjskih silah (k. s.); 1 konjska sila je 75 kilogrammetrov v sekundi, to je moč, ki je v stanu vsako sekundo dvigniti po 75 kg teže do višine 1 metra. Ker je 75 sekundnih kilogrammetrov zapopadenih v 2160 sek. kg/m skoro 29 krat, zato razpolagata v svojem potoku z 29 konjskimi silami.

Če hočete vodo dobro izkoristiti, morate skrbno paziti, da si izberete pravi motor ali gonilo. To je lahko ali vodno kolo na gornjo, srednjo ali spodnjo vodo, lahko je t. zv. Peltonovo kolo ali pa turbina pripravnega sestava (sistema).

Vodna kolesa rabimo takrat, ako imamo na razpolago zelo veliko vode in strmec ne presega 12 metrov. Kolesa na gornjo vodo uporabljamo za strmec od $3\frac{1}{2}$ do 12 metrov, pri večjem strmcu je kolo preveliko in pretežko; kolesa na srednjo vodo rabimo za padec od $3\frac{1}{2}$ do 6 metrov, kolesa na spodnjo vodo pa za majhen padec od 2 do 9 decimetrov. Peltonovo kolo je na mestu pri velikem strmcu in na majhni množini vode. Turbino lahko rabite pri vsakem strmcu, posebno pa jo priporočamo pri strmcu nad 10 metrov, — pri katerem pride kolo na gornjo vodo preveliko in predrago, — in pa pri strmcih pod $2\frac{1}{2}$ metra, pri katerih

je koristna učinkovitost navadnih vodnih koles (na srednjo in spodnjo vodo) manjša od učinkovitosti ali efekta turbine. Pri strmcih od 4—9 metrov so vodna kolesa boljše od turbin. Zuppingerjevo tangencialno kolo priporočajo pri visokem strmcu.

Če bi radi izrabili svojo vodo za večjo elektrarno, potem morate na vsak način poklicati inženirja-strokovnjaka, ki na licu mesta izmeri vodo in določi, kateri motor bi bil za dani slučaj najbolj na mestu.

Novi davki.

V finančnem odseku je finančni minister podal nekaj pregled o tekočih davčnih predlogih, ki čakajo v državnem zboru na rešitev. Poleg tega je izjavil, da bodo prišle na vrsto še druge davčne predloge, posebno o davku na žganje, o povišanju zemljiškega in pridobinskega davka. Da se te predloge čim prej rešijo, je posebno nujno zato — tako razlaga minister — ker bo vsaj do konca maja razpisano osmo vojno posojilo in morajo do takrat biti dovoljeni davki, iz katerih naj se plačujejo obresti vojnega posojila. Minister pravi, da je med novimi davki in vojnimi posojili najtesnejša zveza, kar mu mi iz srca radi verjamemo, le da je ta zveza za nas davkoplačevalce silno neprivjetna. Vlada je sicer že prej, ko še ni bilo državnega zbora, odredila nove davke, tudi pozneje so se še povišale železniške in poštne pristojbine in se zvišala cena tabaku. Vse to je dalo državi 1 milijardo in 600 milijonov kron več dohodkov. Predloge, ki zdaj čakajo v državnem zboru na rešitev, bi dele še eno milijardo ne vštete davka na žganje, kateri naj se zopet poviša. In tako šele bi vsi državni dohodki pokrili obresti vseh državnih dolgov in še druge državne stroške. Seveda s tem še niso urejene državne finance in se bodo morala po vojski izpeljati v državnih financah zelo korenita operacija. Minister je mislil pri tem na davek, ki ga misli država naložiti na vse premoženje, kakor se je to zgodilo že na Ruskem in Ogrskem.

Kaj bomo dobili iz Ukrajine?

Dne 23. aprila se je podpisala trgovinska pogodba med ukrajinsko republiko na eni strani in Avstrijo ter Nemčijo na drugi strani. Na podlagi te pogodbe se bo dobava potrebnega živeža in surovin v Ukrajini tako organizirala, da moramo dobiti v Avstro-Ogrsko do 31. julija t. l. 5 milijonov meterskih centov (to je 50.000 vagonov) žita (pšenice, ječmena, ajde, prosa), ki se začne iz raznih skladišč in mlinov takoj izvažati. Tako smemo menda pričakovati večji množini koncem majnika.

Dalje se je Ukrajina obvezala dati naši državi do konca julija več sto milijonov jaje in klavno živino. Če ukrajinske centrale same ne bodo mogle izpeljati vsega nakupa, imajo avstrijske centrale pravico same nakupovati po Ukrajini. Svobodno pa smejo osrednje države nakupovati po republici zelenjavo, krompir, kisló zelje, čebule. — Pogodba govori tudi o onih vrstah lesa, ki je za našo industrijo potrebno, dalje o laneni stani, usnju. Železne rude pa mora dobaviti Ukrajina do 31. julija 6 milijonov meterskih centov. Glede drugih potrebsčin je pa trgovina z Ukrajino prosta.

Kaj pravi naša vlada o dobavi ukrajinskega žita?

C. kr. korespondenčni urad objavlja:

Pri izpeljavi gospodarske pogodbe med Nemčijo in Avstro-Ogrsko z Ukrajino so si pridobile odlične deleže s svojim gorečim in spretnim nastopom čete, ki so v Ukrajini: Odkazano jim je operacijsko ozemlje, ki se razteza po rodovitnem jugu Ukrajine od Podwoločyske daleč čez Jekaterinoslav; nekdanje gubernije Podolsko. Herzon in Jekaterinoslav; ozemlje obsega 176.697 štrijaških kilometrov in je večje kakor skupna Češka, Moravska, Slezija, Galicija in Bukovina. Razteza se od zahoda proti vzhodu dalje, kolikor znaša zračna črta Inomost—Lvov. Mogočen opisani prostor so prekoračile naše divizije, katerim jo prvotno poveljeval generalni polkovnik Kirch-

bach, nato pa maršal Böhm-Eumolli, v celih šestih tednih. Premagati so morale velike tečave; deloma so se borile tudi s četami boljševikov. Zasedle so vsa večja mesta: Odese, Nikolajev, Herlon in Jekaterinoslav; izčistiti moramo še v našem ozemlju okraj Bahmut.

Kmalu na to, ko smo vkorakali v Ukrajino, smo sprevdili, da dežela lahko monarhiji odstopi znatne preostanke krušnega žita. Lanske žetve izvzemši vojnega ozemlja niti izdaleka niso porabili. Seveda se je tudi pokazalo, da je težavno te zaloge zbrati, ker v deželi ni dovolj močne domače avtoritete, vsled česar so morale to nalogo skoraj v celoti prevzeti naše vrle čete. Večina zalog, ki jih je prejšnji sistem nakopil v večjih skladiščih, je postalo žrtev revolucije in boljševiških tolp. Ob železnica in ob vojnih cestah se ni dobilo veliko več, kolikor so potrebovale čete, da se preživijo. Rodovitnost zemlje se je skrila h kmetu na deželi; tam so zaloge polne; a minilo je več tednov, predno so čete, ki so morale predvsem izčistiti glavne zveze, podale od glavnih cest proč, a tudi potem se zaloge niso lahko zbirale. Kmet je bil zelo nezaupljiv. Naše papirne bankovce je sicer višje cenil, kakor papirni rubel, a vseeno je odklanjal vsak papirni denar. Ravno tako nezaupljiva je bila domača trgovina. Zamenjavanje blaga, od katerega se je več pričakovalo, se ni moglo precej prijeti, ker se šele zdaj uvaja. Zelo skrbno se je postopalo, da se je premagati prvi odpor, kar se je posrečilo. Če se položaj v zadnjih tednih od dne do dne izboljšava in da sodeluje pri zbiranju zalog veliko domačih trgovcev, katerim so razmere znane in ki pripravljajo naši trgovini pot, so se pridobile v posebno težavnih razmerah zaslugo vojaške oblasti in čete, ki so bile popolnoma kos težavnim razmeram.

Ne smemo pa pozabiti, da je z zbiranjem zalog storjeno šele polovično delo, ker se morajo še prepeljati več sto kilometrov daleč, vsled česar so morali zopet popraviti ceste in železnice; preskrbeti so morali tudi vozove, ki jih je sicer veliko, a jih nismo precej dobili, ko smo pričeli posredovati. Čete so morale same prve zaledju namenjene zaloge žita prepeljati k železnici. Razmere na železnicah so bile, ko so naše čete hitro prodirale, boljše, kakor smo pričakovali, a seveda ni bilo železi, da bi bile boljše. Vagonov je dovolj, tudi lokomotive bi zadostovale, če bi popraviljalnih delavnic ne primanjkovalo.

Velike težave je povzročila nabava kuriva. Vsled revolucije že več mesecev niso dobivali niti funta premoga in so morali kuriti s svojim lesom. Železničarji, kolikor jih niso pregnali boljševiki, so kmalu nastopili službo pri naših vojnih transportnih vodstvih a organizatorično delo in vodstvo celega obrata, ki obsega danes že 2000 km, morajo izpeljivati izključno naši častniki in čete.

Uvedli smo ladijski promet iz Herzona in Odese čez Črno morje in Donavo; s transportom v množinah bomo uvoz znatno zvišali. Prostor, s katerim razpolagamo, je zadovoljiv. Prepričani smo, da bo morda s svojim delovanjem v Ukrajini prehrano v monarhiji v marsikakšnem oziru zboljšala in vzravnala pota bodočim našim gospodarskim razmeram v mlado republiko, kolikor bo le mogoče.

Učni tečaj za prehodno gospodarstvo.
Od 3. do 8. junija t. l. se bode s podporo poljedelskega ministristva vršil na Dunaju tečaj za prehodno gospodarsko dobo za učiteljice, posebno za kmetijske potovalne učiteljice, učiteljske žene gospodinje in njih hčerke. Ker je število omejeno le na 200, naj potem udeležence doma predavajo. Vsaka obiskovalka tečaja mora imeti vstopnico, ki stane 10 K, za hrano in stanovanje mora pa sama skrbeti. Za revnejše obiskovalke je pa dovolilo poljedelsko ministristvo (za 100 po številu) podporo, in sicer 10 K vstopnine, prosta vožnja v III. razredu za tja in nazaj ter 50 K za čas bivanja na Dunaju. Kompetentke morajo imeti od kmetijskih korporacij pripravljena pisma, če so pa v deželni službi, priporočila deželnega odbora. Prošnje je vložiti takoj, ker bodo prošilke dobile še do 20 maja odgovor. Nasloviti je: »An das vorbereitende Komitee des Lehr-

kurses für die Übergangswirtschaft, Wien IV., Maierhofgasse 5.« — Predavalo se bo o naslednjih stvareh: Preživljanje v vojski in miru. Preskrba žita in moke. Pridobivanje klaje, redine snovi in rastočih naravnih produktov. Temeljni pogoji in ravnanje o povzdigi poljedelskih pridelkov. Povzdiga živinoreje in dobnice. Odnosaji med deželo in mestom. Kemija v poljedelstvu in gospodinjstvu. Sadržereja in gojenje zelenjave, racionalna uporaba sadja. Zena v vojni in njene naloge v bodočnosti. Hišno in ljudsko gospodarstvo. Kako naj se povzdigne kmetijska produkcija? Gojenje in nega otrok. Ljudsko zdravje in kako zavarovanje je potrebno za poljedelce. Pokazale se bodo udeleženkam tudi mlekarne, pekarne, skupne kuhinje, otroški domovi i. dr.

Seja kmetijskega posveta. »Dne 27. aprila t. l. se je vršila pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Ljubljani seja okr. kmetijskega posveta pri katerem se je med drugim razpravljalo o odpomoi pomanjkanja gnoja. Nasvetovalo se je zeleno gnojenje potom pridelovanja detelje in sočivja. Z ozirom na letošnje pomanjkanje mladih prešičev se priporoča reja plemenskih svinj ter naprava pašnikov za svinje. V izogib pomanjkanju semen se je priporočala gojitev prosa in koruze, zlasti manjšim posestnikom. Slednjč se je tudi opozorilo na veliko važnost pridelovanja lanu.«

Cepljenje prešičev zoper rdečico v letošnjen letu. Z ozirom na vsakoletno veliko število za cepljenje prešičev naznanjamo, da bo deželni odbor letos preskrbel živinozdravnika onim občinam, ki bi ga z ozirom na pomanjkanje živinozdravnikov same ne mogle dobiti. Zaradi tega naj se vse one občine, katere žele, da se jim za cepljenje prešičev preskrbi živinozdravnik, to čim preje sporoče deželnemu odboru, obenem pa navedejo število prešičev, katere bi bilo treba cepiti in njihove približno povprečno težo.

Zdravstvo.

SIFILIS.

(Dalje.)

VI. Ali je sifilis huda bolezen.

Če bi sifilis meril samo po bolečinah, bi se ji smejali. Zakaj, ta bolezen gre svojo pot skoro brez vsakih bolečin. To ni ena izmed tistih hudih in burnih boleznii, v katerih človek nenadoma tako oslabi, da mora iti v posteljo, in kmalu ali umre ali ozdravi. Sifilis deluje polagoma ter počasi, zato pa tam daljša. Bolnik pa hira in hira, zdaj komaj vidno, drugič spet bolj, dokler slednjč že leta in leta ne izhira ter umrje. Torej počasno, pa dolgotrajno hiraenje — to je prva slaba stran sifilitične bolezni.

Poleg tega je sifilis silno nadležna ter ostudna zaradi vednih izpuščajev in gnojnih turov ter zaradi oteklin limfnih žlez. Marsikdaj so izpuščaji na vidnem kraju telesa, zdaj teče gnoj tu iz telesa, zdaj zopet drugje. Koliko sitnosti in neprijetnosti!

Še strašnejša je sifilis, če se ozremo na končno razdejanje, ki ga napravi sifilis na tretji stopnji. Ali razdene nos, ali pljuča ali jetra; ali uniči nogo s tem, da jo naredi »flusasto«; ali zmečca možgane — posledica je slahompnost; ali osuši hrbtini mozeg — nastopi popolna onemoglost telesa; ali zvapneni žile — konec je mrtvoud. Sicer ne zadenejo vsakega te strašne posledice sifilis, a nihče, ki je sifilitičen, ne more naprej reči: »Mene pa ne bo to zadelo.« Četudi se morda čuti zdravega, je vendar vse življenje v vedni negotovosti, da ga obišče ena ali druga izmed sifilnih šib.

Seveda najhujša posledica sifilitične bolezni je pa dejstvo, da sifilis podedujejo od staršev tudi otroci. Na ta način more sifilis uničiti ali vsaj oslabiliti cele vasi, da, narodel!

Sifilis je tedaj silno zavratna bolezen; nedolžna v poteku, grozovita v posledicah! Zato ima vsak posameznik vzroka dovolj, da se je varuje; in ker je ta bolezen obče nevarna, imajo tudi javne oblasti dolžnost, da jo kolikor mogoče omejujejo.

VII. Kako se sifilis nalezje.

Vsaka bolezen, ki jo povzročajo bakterije je nalezljiva. Tako tudi sifilis. Pri sifilis je najbolj nalezljiv gnoj, ki teče iz sifilitičnih izpuščajev in turov. V tem gnoju kar mgoli bakterij. Kdor pride s tem gnojem v dotiko, se ga primejo bakterije in povzročijo bolezen.

Nadalje je menda tudi kri sifilitičnih bolnikov nalezljiva, ker plavajo tudi v njej sifilni bakterije.

Gnoj iz turov ali gumatov tretje sifilitične stopnje baje ni nalezljiv.

Sifilne bakterije torej nalezemo kakor uši, ali naravnost od bolnika, če pridemo z njegovim s turi in izpuščaji pokritim telesom v dotiko, ali pa jih nalezemo posredno od bolnik, katerih se drži gnoj ali kri sifilitičnih bolnikov.

Naj naštejemo nekaj slučajev! Nevarno je jedilno orodje ali kozarci, katerih se je posluževal sifilitičen človek, posebno ker so navadno premalo umiti. Marsikdo si je nevede nalezil sifilis na javnih straniščih, ki so največkrat onesnažena in čisto od sifilitično bolnih ljudi. Sifilis tudi lahko nalezemo, če spimo na rjuhah, na katerih je ležal sifilitičen bolnik. Zato moramo po prenočitvah odločno zahtevati vedno sveže posteljno perilo, ker ne vemo, kakšen človek je spal pred nami na dotični postelji.

Telo od telesa naleze sifilis, n. pr. pri poljubih. Toda v pretežno največ slučajih pa se nalezje sifilis pri spolnem občevanju z sifilitičnim bolnikom. In ravno vsled tega, ker se sifilis širi najbolj po spolnem občevanju, prištevamo to bolezen k spolnim boleznim.

Predvsem je najstrašnejši vir sifilitične bolezni izvenzakonsko spolno občevanje, ko eden greš z večimi, ti zopet z drugimi. Zeno pa prenašajo tudi bolezen drug od drugega, kmalu jih je okuženih cela vrsta, če je bil v začetku le en bolnik med njimi. To se godi zlasti po mestih, sedaj v vojski žalibog tudi marsikje na kmetih. Tuji ljudje, izmed katerih je marsikdo okužen, prihajajo v vasi; ko zopet odhajajo, puste marsikje za spomin ter pokoro svojo bolezen. Da, zdj se, kakor da Bog pripušča sifilis kot pokoro in časnó kazen za nečisti greh! Naj bi pač to vsak vojak na tujem in vsaka žena doma dvakrat premislila, preden se vda vabam tega greha!

VIII. Kako se varujemo sifilitične bolezni.

Iz prejšnjega poglavja sledi, da je najboljše sredstvo zoper sifilis natančno izpolnjevanje česte božje zapovedi: pred zakonom — popolna zdržnost, v zakonu — najnatančnejša zakonska zvestoba!

Vsi trdijo to, a mnogi dvomijo, da bi bila popolna zdržnost mogoča. Za vernega katoličana o tem ne more biti dvoma, k čemer se pridružujejo vsi novejši zdravniki. Res je, da zdržnost pri mnogih ni brez težav in skušnjav, a vse to je mogoče premagati, samo priložnosti in nevarnosti so je treba varovati in pa za to — moliti.

Vsa druga sredstva proti sifilis so razen zdržnosti nezanesljiva, kakor vsi priznavajo. Poleg tega so združena s tolikimi okoliščinami, da jih pretežna večina teh izgublencev ne bo rabila. Zato je vsako priporočanje drugih sredstev zoper sifilis, razen zdržnosti, bob ob steno!

Vemo pa, da se sifilis lahko naleze tudi drugje, ne samo po spolnem občevanju. V tem oziru moramo posebno paziti, da ne pridemo v dotiko s kako nesnago po javnih straniščih, v katere imajo dostop razni ljudje, ki jih ne poznamo. Ravnotako moramo biti zbirčni po gostinah glede kozarcev, da so res snažni, in glede postelj, da imajo res sveže rjuhje.

Boj zoper nečistost, boj zoper nesnago je torej tudi boj zoper sifilis!

IX. Kaj so sifilitični dolžni glede zakona.

Iz vsega, kar vemo o sifilis, smemo reči, da sifilitični lahko napravi v zakonu drugačgorje: okuži s sifilitično boleznijo drugega zakonskega in izpostavi potomce najhujšim boleznim.

Ker pa bližnjega ne smemo spravljati v veliko nesrečo, četudi moramo pri tem morda sami kaj potrpeti, je jasno, da ima sifilitični glede zakona posebno dolžnost.

Najprej pred zakonom! Dokler je bolan na 1. ali 2. sifilitični stopnji, je izključeno, da bi se smel poročiti. To bi se reklo, svojega bližnjega naravnost v pogubo pahnuti, kar je gotovo proti naši vesti. Dolžnost sifilitičnega ženina oziroma neveste je torej čakati, dokler 1. in 2. stopnja njegove bolezni ne mine. To se zgodi nekako v 3 do 5 let. Ko je zdravnik dobral, da za nalezljivost ni več nevarnosti, ima ženin prosto roko.

Sploh pa se ženinu, oziroma nevesti, nujno svetuje, da zahteva pred poroko od svoje neveste, oziroma ženina, zanesljivo zdravniške spričevalo, da ni sifilitično bolan, če le količnik dvomi o njegovem tozadevnem zdravju.

Ista pravila veljajo za zakonske! Kdor je v zakon prinesel sifilis, ali jo že v zakonu nalezil na kak način, je dolžnost njegove vesti — zdržnost. Zakaj premagovanje samega sebe je manjše zlo, kot pa okuženje drugega zakonskega in nedolžnih otrok. In sicer je zdržnost potrebna toliko časa, dokler opet zdravnik ne potrdi, da je 2. sifilitična stopnja prešla. Tedaj namreč mine nalezljivost, vsekako 3 do 5 letih po začetku.

(Dalje.)

Pomlad prihaja lepa ...

Večer hladan, a lep
je legel na zemljo,
objemal je naravo,
objemal dušo vso.

V otožnih čustvih mehkih
rosile so solze,
in v tajnem hrepenenju
topilo se srce.

Čez polje pesem tiho
je pevalo dekle
o gozdu že zelenem,
da travnik že cvete.

Vprašala drobne ptice,
če skoro bo pomlad,
če skoro že vzbudi se
zeleni sredi trat.

In ptice so ji pele:
»Pomlad je prišla bo,
ko tebe bodo djali
pod črno to zemljo.«

Tedaj umela duša
je tiho, tajno noč,
umela solze neme
in pesmi mehko moč.

Ah mnogi so vprašali ...
in čakali, pomlad,
a zdaj, ko boš priplula,
jih krije groba hlad.

Pomlad prihaja lepa,
ah, lepa kakor kdaj.
Le lepih časov, srečnih
z njo več ne bo nazaj —

Gorenjka M. J.

Nedovršen vojni spomenik.

Odkar se bje svetovna vojska, se je v mnogih krajih sprožila misel, da bi se postavil spomenik, ki naj bi prihodnje rodove spominjal strašnega klanja v drugem desetletju 20. stoletja.

Ali imamo na Kranskem že kje kak vojni spomenik? Brez manjših gotovo nismo. Vsaj križi na grobovih ranjenih, a v domovini umrlih vojakov so taki žalostni spomeniki.

V Ljubljani pa že stoji vojen spomenik — samo popolnoma še ni dovršen. Vprašal boš, dragi bravec: Kje pa je, da ga še nisem nikdar videl? To je cerkev sv. Jožefa na Elizabetni cesti.

Ali ti mar vojen spomenik? Začela se je sicer zidati pred svetovno vojsko; pa vojska je ustavila zidanje. V začetku vojske je bila nekaj dni vojašnica in precej nato po paragrafih rezervirana za vojaške namene. Nekaj mesecev je bila vojaško skladišče. Ko se je organizirala mesina aprovizacija in iskala prostore, je obrnila svoje oči na prazno, nedovršeno cerkev sv. Jožefa. Gospodje so spoznali, da je prav pripravna za aprovizacijske namene. Od takrat (avgust 1915) se pač Ljubljanci ne zanimajo za nobeno cerkev v mestu toliko, kakor za cerkev sv. Jožefa; pred nobeno ne čakajo tako zgodaj in tako vztrajno, dokler se ne odprejo vrata, kakor pred njo; vsako poročilo o nji razveseli meščane. Res, izpolnjuje se napis nad glavnim vvhodom: *Ite ad Joseph — pojditte k Jožefu!* Torej, ali ni ta cerkev vojen spomenik?

Ta spomenik pa še ni dovršen. Dokaj dela bo še treba, preden bo vsaj toliko dovršen, da se bo mogla v njem opravljati služba božja. Zato se v sporazumu s prevzvišenim gospodom knezoškofom ob prazniku varstva sv. Jožefa, patrona kranjske vojvodine, obrača predstojništvo oo. jezuitov, ki to cerkev zidajo, do cenjenih p. n. meščanov in vsega prebivalstva dežele s ponižno prošnjo za dobrotne prispevke za dovršitev tega vojnega spomenika. Vsak mlodar se hvaležno sprejme. Vzidati se namerava tudi velika spominška plošča s kratko zgodovino in z imenikom dobrotnikov oziroma njih v vojski padlih sorodnikov, ako to želijo. Imena vseh dobrotnikov pa se sproti zapisujejo v posebno spominško knjigo.

Se nekaj naj omenimo. Sv. Jožef, naš deželni patron, je Kranjsko dobro varoval. Od Predila doli do Krasa je bil sovražnik blizu deželne meje; pa le na enem mestu je bil tako blizu, da je lahko s topovi streljal v deželo. In še tam ni mogel napraviti posebne škode. Naj reče kdo, karkoli hoče, po naši misli se mora to pripisovati božjemu varstvu; saj pravi psalmist: »Ako Gospod ne varuje mesta, zastoj čuje, kdor ga varuje.« (Ps. 126, 1.) Če pa je Bog obvaroval našo deželo pred sovražnikom, ali se ni to zgodilo tudi po priprošnji deželnega patrona, sv. Jožefa? Zato pa moramo biti Bogu in sv. Jožefu hvaležni, hvaležni tudi s tem, da pripomoremo, da se vojni spomenik, nedovršena cerkev sv. Jožefa, prav kmalu umetniško dovrši.

Grda navada.

V krčmi so bili zbrani fantje. Vino jim je zmešalo glave in nastal je prepir. Kmalu so se slišale manjše, pa tudi večje kletvine. Krčmar seveda skuša meriti, tembolj, ker je bil navzoč njegov desetletni deček, pa se mu ne posreči. Deček pa, ne bodi len, spleza na klop, se vzdigne na noge in hoče sneti s stene križ.

»No, kaj pa to?« ga vpraša oče. »Križ bom odnesel.« pravi deček, »ne maram, da bi tukaj visel, ker ga ti tukaj tako preklinjajo.«

Navzočim je bilo dovolj; česar ni mogla doseči beseda očetova, je dosegel zgled sinčkov.

Da bi bilo takih pogumnih zgledov veliko med nami zlasti sedanje dni, ko se je kletvina, med nami tako silno razpasla. Naj bi vsak izmed nas smatral za svojo sveto dolžnost, da po svoji moči zabranjuje kletvino v svojem delokrogu! Pred vsem pa naj bi tisti, ki sami preklinjajo, pomislili tole:

Kletvina je za človeka, zlasti še za človeka, ki hoče veljati za olikanega, izobraženega, poniževalna. Saj tisti, ki preklinja, glasno izpričuje, da ne pozna nikakega samopremagovanja. On ni gospodar svojih zoprnih čustev, ki mu jih vzbujajo neljube osebe in neprijetni opravki. Kdor pa ne pozna samopremagovanja, ne more pričakovati, da bi ga spoštovali drugi. »Kakor izloči zdrava kri iz sebe strupene primase!« pravi moderni nemški pisatelj Foerster, »tako izloči človeška družba iz svoje srede njega, ki se ne zna obvladati;

to se pravi osamljen bo, vsakdo se ga bo izogibal.« In kako visoko so cenili stari Rimljani, odločno voljo, polno samopremagovanja! Njihova zgodovina nam pripoveduje o poveljniku Muciju Scevoli, da je pustil roko sežgati v ognju, ne da bi trenil z očmi, samo zato, da bi svrženiški spoznali, da zna premagati samega sebe. Enako nam pripoveduje o velikem govorniku Ciceronu, da je vselej, kadar ga je zgrabila nejevolja, štel do deset, predno je spregovoril, da ne bi bleknil kake neumnosti. Podobno delaj tudi ti. Če hočeš uživati spoštovanje, se moraš znati premagovati, ničjer pa ti ni dana tako lepa prilika, premagati samega sebe kot ravno v kletvini.

Drugič pomisli, da ti kletvina čisto nič ne koristi. Ali bo mar zato, če preklinjaš, delo lažje, vreme boljše, škoda manjša? Ali bodo mar voli in konji rajši vlekli in otroci preje ubogali, če jili rotiš s kletvino?

Tretjič pomisli dobro, da je kletvina greh, ali velik ali majhen to seveda je odvisno od namena, od kletvinskih besedi samih, pa tudi od premišljenosti, s katero jili zgovarjaš. Posebej je kletvina grešna še zato, ker je tako silno nalezljiva in zato z njo prav lahko druge pobujšaš. Zlasti naj bi pomislili predstojniki in posebej starši, da storijo tujen greh, namreč proti Bogu, proti sebi in nasproti svojim podložnim, če preklinjajo. Pazimo torej, da ne preklinjamo vpricho mlajših in podložnih, obenem pa zatirajmo kletvino takoj v začetku, ko jo slišimo od njih samih.

Cetrtilič se zavedajmo, da je ni zlepa stvar, ki bi jo Bog večkrat tako očividno kaznoval že na tem svetu kot je ravno kletvino in posebej bogokletstva. Zgled o tem vam ve povedati vsak star, moder očan, vedo nam jih pa tudi povedati vojniki iz sedanje vojske. »Bog se ne da zasmehovati,« to je bilo in bo.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica
Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6
(tik za franciškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Listek

Izgubljeni sin.

Povest. Spisal Erik Friesen. Prevel ...

(Dalje.)

Kako se je vse to zgodilo? ... Posezimo nekoliko nazaj! ... Potem, ko se je Rolf Durban zaročil z Magdaleno Harrison, ji je razodel, da poseduje veliko bogastvo. Povedal ji je, da njemu ni do razkošnega življenja. Toda, če Magdalena želi, bo hišo elegantno opremil. Nevesta mu je odgovorila, da se tudi ona ne briga za takozvane radosti sveta. Da bi pa plodonosno opravila denar med ljudi, posebno med male obrtnike, je najboljšo, priti veliko gospodarstvo.

Radevolje se je udal Rolf Magdalenini želji. Najel je vilo »Helios«, ki je bila ena najlepših v četemtem okraju, ter jo bogato in lagodno opremil. Po poreki sta napravila štiri najstrednevo potovanja k Niagara-slapom, potem se je naselil mladi par v prijaznem domu. Sedaj se je začelo za oba novo življenje. Rolf se je poskušal umakniti posvetnemu hrušču in trušču. Toda njegovi ženi se je zdelo potrebno, da je po ameriškanski navadi vsaj enkrat na teden njuna hiša odprta za vse. Upala je tudi, da bo Rolfa občevanje z različnimi družabnimi krogi odvrnilo od neprestanega tuhtanja ter ga popolnoma ozdravilo.

Nekoliko boječe se je spočetka odzivalo občinstvo povablom k družabnim večerom v vili »Helios«. Toda ljubeznivost mlade gospodinjice, enakomerna, mirna vladnost gospodarjeva je kmalu premagala vsako bojazljivost. Milijonarji in najpriprostejši ljudje so se kmalu čutili domače v vili »Helios«.

Od dne do dne je rasteel vpliv slavnega umetnika na občinstvo. Vedno mogočnejše, krepkeje je učinkovalo njegovo igranje. Večkrat že ga je prosila Magdalena, naj si vendar ne izbira vedno tako otožnih predmetov, naj nikar tako ne straši sre poslušalcev. Vedno je zmaljal z glavo ter zatrdil, da ne more drugače igrati.

Kadar mu je Magdalena z navdušenjem govorila o vzvišeni nalogi, ne samo plašil duš, temveč jim vhljavil veselja do lepega, plemenitega, jih napolnjevali s krepko voljo, z ljubeznijo do življenja — se je navadno sesedel poleg nje — zamišljen, tudi v tiho molitev utopljen. Njegov resni obraz je postal še resnejši — in predmet njegovega naslednjega igranja še žalostnejši.

Z velikim veseljem je opazila Magdalena, da se v duši soprogovi obrača na bolje. Izkušala mu je dokazati, da človek, ki drugim odpira duše s svojimi besedami, s svojo umetnostjo, ne sme zapirati ušes njenim majhnim zadevam. S početka se je branil, naposled pa je vendar začel sprejemati raznovrstne revne ljudi, ki so razdvojeni prihajali k njemu ikat sveta in pomoči.

Pri tem človekoljubnem delu ga je krepko podpirala njegova žena. Kar je Rolfu popolnoma nedostajalo: milobe, krotkosti in lučevne veselosti, to je posedala Magdalena v najvišji mieri. Tako je minulo leto.

Neki dan bere Magdalena v časopisu o revščini nekaterih new-yorkških okrajev, pa ji šine misel v glavo, ustanoviti bolnišnico za uboge. Rolf sprejme z zanimanjem njen predlog. Že pri naslednjem družabnem večeru leži na mizi pola za doneske k zidavi velike bolnice. Prvi se je podpisal Rolf z doneskom petdeset tisoč dolarjev. Več milijonarjev sledi njegovemu zgledu; celo manj imoviti ljudje donajajo svoje prispevke. Že pol leta pozneje se je dvigala ob eni najbolj živahnih prometnih cest Newyorka peteronadstropna bolnišnica sv. Ivana.

Mala Nelly Kinsley je umela svojo mater napolniti z zaupanjem do tega podjetja. Odkar se je Magdalena poročila z Rolфом, se zdi, da ga tudi Nellyna mati ne mrzi več tako, kakor prej. Večkrat prisostvuje s svojo hčerko družabnim večerom v vili »Helios«. V koliko to dela iz sestrške ljubezni do svojega brata Arhibalda — kdo to ve! Vendar pa ji ni neznan, da se mladi zdravnik živahno zanima za Violo Harrison.

In čudno — s početka se je zdelo mladem možu, da mu ljubezniva deklica vrača ljubezen. Toda zadnji čas se mu vidno umika — posebno, odkar se je odločila postati bolniška sestra. Iz ljubezni do Virole je sprejel vrosto mesto zdravnika v bolnišnici sv. Ivana. Kljub njeni mrzloti mu še ni ugasnila zadnja iskrica upanja, da jo bo vendar še enkrat imenoval svojo ženo.

Bilo je brstečega pomladnega jutra. Vsa narava je zelenela in brstela, se snejala in radovala. Kar pride po brez spanja prečuti noči Viola z obokanimi očmi v sobo svoje sestre. »Magdalena! Nočem več živeti svojega navadnega, brezplodnega življenja,« reče s solznimi očmi. Veselje tega sveta me na vabi več. Prekratko je moje življenje, da bi ga potratila. Hočem postati bolniška sestra in se

posvetiti bolnikom v bolnišnici sv. Ivana. Včeraj sem že z Rolfova o tem govorila.«

»Kaj pa dr. Mansfield?« odvrne Magdalena, z glavo zmajaje. »Kaj bo rekel ta?«

Viola se ustnice tresoje. »Moral se bo pač vdati. Kjer kliče mož, kakor je Rolf Durban, se mora umakniti Arhibald Mansfield!«

Magdalena ni bila enakih misli. S svojim možem je govorila o tej zadevi; toda Rolf je bil na strani Virole. Tako je bila Viola vpeljana v bolnišnico sv. Ivana. Popolnoma se je posvetila prihodnjemu poklicu. Le malo večerov je prebila v vili »Helios«, kjer je imela svojo sobico, ali se je peljala tuintani na Harrisonovo pristanišče, da pozdravi očeta in sestri Rezo ter Edito.

Toda že po malo mesecih je zapazila, kako jo zdičuje bolniška strežba. Preveč je čutila z bolniki, premalo je ostala ravnodušna nasproti raznim bridkostim in bolečinam, ki so jo obdajale. Rdečica na Violinih licih je dolgo časa varala sicer tako bristroidno Magdaleno, da ni opazila ničesar o skritem sestrinem trpljenju.

Le eden je vedel, kaj se z njo godi — dr. Mansfield. Njegove bistre oči so zrlé skozi naočnike ljubezni še ostreje. Toda vselej, kadar koli je omenil njeno zdravje, se mu je umaknila ali postala nepotrpežljiva. Zato jo je pustil v miru. Vendar je sklenil, da bo skrbno čul nad njo.

Robert Harrisop je bil popolnoma zadovoljen. Celo ponosen je bil na svojega zeta. Vsak teden je obiskoval njegove koncerte in je popolnoma pozabil, da je moža nekoč imenoval »slovo« in »slabiča«.

Ta dušni mir starega moža je nakrat skalila neka opazka Editina.

»Magdalena dela cele noči s svojim možem!« se jezi nekoga dne.

»Da, Edita. Magda je vzorna žena. Srečen sem, da sem prinesel žrtv in sem jo dal možu, ki si ga je izbrala.«

»Tako! Jezno počepa Edita z nogo. »Potem ste pa tudi vesel, da žrtvujete Violo?«

»Kako to — Violo da žrtvujem? Kako kaj takega misliš? Viola se vendar tako lepo dobro počutila.«

»Da, zelo lepo!« Edita se grenko nasmee. »Pa jaz ne pustim za nobeno ceno žrtvovati Virole tako, kakor ste žrtvovali Magdaleno — na to se lahko zaneseš, oče! Se danes se peljem v Newyork, da stvar uredim. Zapomnite si, oče! Nekoga dne se razpotijo in razbliniš svetel mehurčki in potem —«

»Svetli mehurčki? Kaj misliš... Kaj hočeš reči, Edita? Ti me strašiš.« Toda odgovora ne dobi. Edita je že zapustila sobo.

(Dalje prih.)

Potovanje žlahtnih kovin k rumenokožcem.

Ded znanega lidijskega kralja Kreza je izumil penoze, to se pravi, iz zlata in srebra je dal kovati denarjev, ki so bili vsi enako težki, tako da ni bilo treba odslej žlahtnih kovin odtehtavati s tehtnico, če si hotel plačati kako blago, ampak si mu kar odštel toliko in toliko denarjev. V starem veku so veselo kovali raznovrsten zlat in srebrn denar, ne da bi si bili vsled tega kaj prida belili lase. Preseljevanje narodov (od 4. do 6. stoletja) je pometlo s staro kulturo (izobrazbo) in razreslo tudi žlahtne kovine na vse štiri vetrove, tako da je denar skoro docela izginil. Ker sta zlato in srebro ravnatoko kovini kakor n. pr. svinec, železo in baker, si skušajmo na tej podlagi pojasniti razvoj sedanjih razmer na lahkoumeven način.

Cesar Karol Veliki, ki je vladal od leta 768. do 814., je ustvaril ono orjaško kraljestvo, v katero se je zopet naselil zlati mir in je pričelo cvesti blagostanje kmeta, trgovine in obrti. Povsod so za-

čutili potrebo po denarju, ki bi imel vse-spolšno veljavo. Ker je bilo tedaj zlata premalo na svetu, je dal Karol Veliki kovati denar iz srebra, vpeljal je srebrno veljavo ali valuto, kot bi rekli danes. Dal je ta-le določila: Funt srebra naj se razdeli na 20 enakih kosov; ti se imenujejo solidi. Vsak solidus pa naj se razdeli še naprej v 12 delov, ki se imenujejo denar. Kdor pozna angleški denar (1 funt šterlingov je 20 nemških mark), vidi na prvi pogled, da imajo Angleži še danes to denarno razdelitev. A ob času Karola Velikega je veljal 1 funt srebra na Angleškem okrog 180 mark (1 marka je bila pred vojsko 1 K 20 vin., danes je pa treba dati za eno marko 1 K 55 vin.), danes je vredn samo 20 mark. Vzrok temu je poslabševanje denarja, ki je bilo v srednjem veku tako zelo priljubljeno in ki pomenja isto, kakor če napove danes država bankerot (n. pr. Rusija, ki je pred par tedni proglasila svoje dolgove v Franciji, Angliji, Nemčiji in drugod kot izbrisane, izgubljene za upnike).

Z odkritjem Amerike je prišlo v Evropo poleg srebra tudi mnogo zlata. Jeli so kovati tudi zlat denar; a v ta namen je bilo treba trdno določiti, kakšno vrednostno razmerje da naj vlada med obema plemenitima kovinama. Na tej podlagi je bilo šele mogoče vpeljati bimetalizem, t. j. zlato in srebrno veljavo obenem. Drugače bi bilo pač dobičkonosneje plačevati enkrat z zlatom, drugokrat pa s srebrom. Vrednostno razmerje se je za stoletja vstalo tako, da so računali na 1 funt zlata 15½ funta srebra. Polagoma je postal vsled svoje srečne zemljepisne lege in pa vsled sposobnosti svojega prebivalstva London središče svetovne trgovine. Ako so dospela ladje, ki so nosile velike množine zlata, so ga prodale tudi ceneje nego po 15½ funtov srebra vsak funt, kadar je pa dospelo, recimo v London, prav mnogo srebra so pa dobili njegovi lastniki za vsake 15½ funtov manj nego 1 funt zlata. Z eno besedo, razmerje 15½ : 1 se ni dalo trajno strogo vzdrževati, četudi so se ga penzakovnice strogo držale. Zato pa resnična notranja vrednost denarja ni odgovarjala vedno vrednosti, ki jo je kazal napis denarja in to je bilo za trgovino mnogokrat zelo nerodno. Zato čujemo že okoli l. 1700., da se angleški parlament pritožuje nad nesigurnostjo (negotovostjo) v denarstvu vsled obstoječega bimetalizma. Zato se je odločila Anglija l. 1816. da preide k zlati veljavi, to je, določila je, da se mora od tega leta naprej poravnjavati vsak račun, ki znaša nad 1 funt šterlingov nad 24 kron) — v zlatu. Ta sklep je ponizal srebrni denar v pomožni penoz, ki ga je bil dolžan sprejemati Anglež le še pri majhnih izplačilih. Ta določba je dala Londonu še popolnejše prvenstvo v trgovini sveta, kajti vsakdo je odslej vedel, da dobi svoje zahteve v Londonu plačane v zlatu. Leta 1876. je sprejela tudi Nemčija zlato veljavo (valuto) in za njo so pristopile kmalu tudi druge kulturne države.

Tudi v svojih naselbinah ali kolonijah imajo vpeljana Angleži zlato veljavo, izvzemši Indijo. Zato imajo pa tudi prav poseben vzrok. Tam namreč stanujejo ljudje žoltega plemena in nazori teh ljudi se ločijo od naših v marsičem.

...lokočcem je denar samo sredstvo za smoter (lažja izmenjava blaga), rumenopoltniku pa je draga kovina sama svoj namen, t. j. ti ljudje se naslanjajo že nad samo posestjo zlata in srebra in posnemajo hrvaškega hrčka, ki si nanosi do starega stota žita v svoj zimski hram na polju, dasi ni dosti večji od podgane. Angleška vlada je za to čudno lastnost svojih podložnikov vedela že pred 50 leti; ako bi bila vpeljala zlato veljavo tudi v Indiji, bi bil zginit ves zlati denar, ki bi bil prišel tja, brez odlašanja v škrinjah domačinov ali pa bi ga bili predelali v lepočo. Ker Indijci ne marajo papirnatega denarja (danes jih razumemo, zakaj) so morali preskrbeti Angleži temu ljudstvu, ki šteje 360 milijonov duš, dovolj srebrnega denarja. Ta denar imenujejo že od davna »rupija«. Da ne bi predelali Indijci tudi tega denarja meni nič tebi nič v lepotne predmete, zato so kovali Angleži rupije v taki kovinski zmesi, ki je vsebovala mnogo manj srebra, kot je odgovarjalo rupiji. —

Do l. 1870. je bila vredna 1 unča (31 gramov) srebra v Londonu 60 pens. Nato so pa odprli v Ameriki in Avstraliji tako bogate srebrne rudnike, da so morali rudniki prodajati svoje srebro znatno pod gornjo ceno, če so se ga hoteli iznebiti. Bila so že leta, ko si lahko kupil unčo srebra za 19 pens (mesto za 60). Angleška vlada je zato ukazala, kovati rupije tako, kakor če bi veljala unča srebra v Londonu 43 pens (ne pa n. pr. 19, kot je bilo v resnici). Vsled tega je bila rupija močno manj vredna.

(Dalje.)

To in ono.

Ena milijarda. Pojem milijarda nam je danes žalibog, še preveč znan. Včasih nismo imeli smisla o tako visoki številki. Danes pa vojska stane milijarde, ne milijone, države najemajo posojila v milijardah, v Ameriki umirajo milijarderji in milijonar biti, danes ne pomeni več dosti, čast so jim vzeli milijarderji. Kakor vemo pomeni milijon tisoč tisočev (1.000.000), milijarda pa tisoč milijonov (1.000.000.000). Pa kljub temu si težko predstavljamo eno milijardo, kaj šele več. Recimo da bi imeli milijardo kron v samih srebrnih kronah. Če smo zelo spretni kot so blagajničarji pri bankah, bi našli v eni minuti 100 kron na mizo. Ko bi šteli vsak dan 12 ur z enako hitrostjo, tedaj bi morali šteti eno milijardo 13.889 dni, torej 38 let in 19 dni.

Vojska, ki je stala pet goldinarjev. Ko je Rudolf Habsburški šel prvič z vojsko nad češkega kralja Otokarja, ki ga ni hotel priznati kot svojega cesarja, tedaj so knezi vprašali cesarja, kje ima vojno blagajno, da bo plačal vojsko. »Čemu vojna blagajna,« odgovori Rudolf, »za prvo potrebo imam v žepu pet goldinarjev in Bog, ki mi je dal cesarski prestol, mi bo že dal tudi potrebnih sredstev, da si ga ohranim brez vojne blagajne.«

Zdravi nazori. Jožef II., ki je vladal Avstrijo od l. 1780.—1790., je imel pri vsem svojem čudačtvu veliko dobrih nazorov. Tako je srečal nekoč četo rekrutov, samih zdravih, močnih, lepih kmetijskih fantov. Ko jih tako dolgo časa z velikim dopadanjem gleda, vpraša: »Zakaj neki vzamejo te ljudi od kmetijskega dela, pri katerem bi bili tako potrebni. Zakaj rajši ne pobero lenuhov, ki vsak dan postopajo po Dunaju z ilkanimi škornji?«

Za razvedrilo.

V šoli. Učitelj razlaga: »Torej sedaj ste mi imenovali veliko domačih živali, konja, vola, ovco, psa, mačko. Na neko domačo žival ste pa pozabili: šetinasto dlako ima, je umazana, se rada valja po blatu in se vedno podi po sosedovem dvorišču. Katera je ta, Tonček? Tonček (ves rdeč): »To sem pa jaz!«

Slaba vest. Učitelj hoče otrokom dopovedati, kaj je slaba vest. Končno vpraša po dolgem razlagajo: »Torej, kaj ima človek, ki ne najde nobenega miru, ki ne more spati, temveč se premetava semtertja po postelji?« Doigo nobenega odgovora. Navsezadnje pa dvigne Krašnova Režika svojo drobno ročico, ter krepko odgovori: »Bolho!«

Odgovori.

Al St. Mirovlnina je invalidu zaprošiti naravnost pri kadru lastnega polka. Stvar ne gre tako hitro, kar je razumljivo z ozirom na število invalidov. Roditeljem izplačevana državna podpora nikakor ni zapreka, da bi se invalidu ne izplačala mirovlnina. Če je invalidov brat v vojnem službovanju, potem svoji lahko vložijo novo prošnjo, če jih je službujoči brat v toliki meri podpiral oziroma preživljal, da je njih preživljanje vsled vpoklica ogroženo. Vpoklic k nadaljnjemu zdravljenju sam na sebi nikakor ne razveljavlja superarbitracijskega odloka, moč le-tega je pa seveda odvisna od vsebine superarbitracijske listine. Po vsebini Vašega superarbitracijskega odloka je sklepati, da bi moral ta v vsakem slučaju »držati«. Z novim vpoklicem oziroma pozivom k prebiranjem pa je seveda mogoče gotove vrste superarbitracijev novič klicati k morebitnim novim prebiranjem.

Mariji S. Če morete dokazati, da je Vas Vaš sedaj vpoklicani sin podpiral in da je Vaše preživljanje vsled njegovega vpoklica ogroženo, vložite lahko novo prošnjo.

Ani M., Nemčija: Vložite prošnjo na okr. komisijo za preživljanje v Ljubljani, v kateri natančno povejte naslov onega izmed Vaših, ki je bil vpoklican, kdaj je bil vpoklican kje je pred vpoklicem delal, koliko je zaslužil in na kak način se Vi sedaj preživljate. Če bi Vam prošnje potem ne rešili, se lahko obrnete na najbližji avstro-ogrski konzulat za posredovanje. Če pa ste prošnjo že vložili, pa je Vam ne rešijo, se istotako lahko obrnete na najbližji avstro-ogrski konzulat ali pa se obrnete na c. kr. deželno vlado v Ljubljani s prošnjo, naj okrajni komisiji za preživljanje naroči, da Vašo prošnjo čim prej reši.

Rešitev naloge v štev. 18.

Tone iz K. je dal obema turistoma prav, češ, da je bilo prav razdeljeno, če sta dobila vsak polovico darila, ker sta oba enako jedla. — **Mirko z V.** pa je stvar natančno izračunal in prišel do tega pravega rezultata: Vsi trije so imeli 8 hlebkov, torej vsakdo $2\frac{2}{3}$ ali $\frac{8}{3}$ hlebčka. Prvi turist je prinesel s seboj 3 hlebčke, sam je od tega snedel $2\frac{2}{3}$, torej je dal tujcu samo $\frac{1}{3}$; drugi turist pa je prinesel s seboj 5 hlebkov, sam je od tega snedel $2\frac{2}{3}$ hlebčka, $2\frac{2}{3}$ to je $\frac{7}{3}$ hlebčka pa je dal tujcu. Ker je torej tujec snedel $\frac{8}{3}$ hlebčka, je dobil $\frac{1}{3}$ od prvega turista, $\frac{7}{3}$ pa od drugega, torej mora od podarjenih 8 kron dobiti prvi 1 K, drugi pa 7 K.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Dunaj, 4. maja: 87. 53. 63. 48. 70.

Trst, 1. maja: 42. 53. 40. 5. 79.

Maline in borovnice

letnika 1918 se že sedaj žele zagotoviti. Prijazne ponudbe v nemškem jeziku na: Konservenfabrik Altbach, Dunaj, VI., Kasernengasse 22. 1536

SKRIVALNICA.

Kje je mali Vladko?

Vsaka bolečina v vsakem delu telesa se odpravi, če povzdignemo na bolečih mestih obtok krvi in živce, nositelje bolečnih občutkov, pomirimo. Oboje dosežemo z dobrodejnim, bolečine hladečim vdrgavanjem s Fellerjevim, od mnogih zdravnikov priporočenim rastlinskim esenčnim fluidom z znakom Elza-fluid. Masaže, lahna vteranja in umivanja s Fellerjevim Elza-fluidom so za boleča mesta prava dobrota. Čutimo dobro, kako z »Elzafluidom« vteranim mestom kri privalovi, razburjene živce pomiri in poživlji. Kdor uporablja Elza-fluid, ima najboljšo, kar odstranjuje bolečine v telesu in udih. 12 steklenic tega pomirjevalca bolsti stane franko le 14 K. 32 vin. Naroča se pristne samo pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elza trg 16, Hrvatsko. Priporočamo obenem Fellerjeve miho odvajalne rabarbarske kroglice z znakom »Elza-kroglice«, 6 škatljic franko 7 K 37 v. Obe zdravili naj bi imela vsaka domača lekarna. Onim, ki trpe na kurjih očesih, svetujemo, da naroče Fellerjev turistovski obliž. Cena 1 in 2 kroni. (ee)

Gospodie, ki se hočejo marljivo baviti z razpečevanjem dobro dočih in zelo rabljenih konzumskih predmetov, naj pošljejo svoje naslove na kemično tovarno Hugon Pollak, Kralj. Vinogradi, Jungmannova cesta 33; tovarn. telefon 5455; pisarn. telefon 5495.

DOBER ZASLUZEK zastopniki in agentje

Iščejo se za obisk trgovcev z mešanim blagom, droživotn itd. za konsumske predmete prve vrste. Tudi začetniki, invalidi in ženske lahko pošljejo svoje resne ponudbe z navedbo referenc in dodejanje službe pod: Solid in reel 176 a na

Kienreichovo anonončno ekspedicijo v Gradec.

Oziralo se bo le na zanesljive moči.

100.000 i hvatežnih odjemal, porazen in, da uničevalec hordeni, »Riabalam« v treh dneh brez bolečin odpravi kurja ocesa, bradavice, trdo kožo. Uspeh izjamicni Cenn 3 K, 3 lončki 7 K, 6 lončkov 9 K. Posip, prašek, »Bis« odstranja naglo pot na rokah in nogah. Cena K 2-99, 3 škatlice 6 K. Krema »Dices« omehča razpokane roke. Cena 5 K, 3 lončki K 12.

Zobobol odstranja »Fides« anilidov, revmat. bolečine, ko je že vse odreklo, in pri otlih zobeh. Če ni uspeha, denar nazaj. Cenn 3 K, 3 puščice 7 K, 6 puščic 10 K, Nikak okam, zobovje, ne neprijet, duhai Snelzno bele zobe da »Xiria«, zobna tekočina. Takoj, uspeh, Cenn 3 K, 5 stekel, 7 K. KEMENY, Kasaba (Kassa) i. poštni predni 12-6-19, Ogrsko. 1196

Posestvo

v Dolgi vasi (Lienfeld) pri Kočevju s hišo štev. 40 se bo na prostovoljni javni dražbi v torek, dne 21. maja 1918 na drobno razprodalo.

Posestvo meri okoli 30 oralov.

Začetek dražbe na licu mesta pri hiši ob 12. uri popoldne.

LJUDSKA POSOJILNICA v LJUBLJANI

Nad 1.000.000 v rabil

Ročno šilo je praktično orodje za vsakogar za šivanje manjših predmetov, jermenov, vruc, jader, opram, mehov, plakt, čevljev. — Rasprodajalom popust. Cena kompl. šila K 5.—, povzetni stroški posebej. Izvoz šrebijev, varovalcev podplatov iz kovine in usnja, poškivje, celol, trakov za čevlje, čevlj, smole, okov za podplate in vrnih podplatov. F. F. Luchmann, Dunaj IX, Mosargasse 3, odd. 182.

Ženske lase

rezane in mešane kupeje v vsaki množini po najvišji ceni Matija Podkrajšek brivec, Ljubljana, Sv. Petra cesta 37.

Agitirajte
za
"Domoljuba"

Kdor bo rabil za jesen in prihodnjo pomlad

kajnit

isti ga mora že sedaj naročiti, ker je treba dobrega pol leta čakati. Mogoča so samo naročila na cele vagone. — Pojasnila daje: FR. MULEC, Gradec, Felix Dahnplatz 6.

Pozor, gospodinje!

Na občo željo naših slovenskih gospodinj, avdel sem razpošiljanje poštinih zavitkov s sledečo vsebino:

Kavni nadomestek s sladkorjem, lug, pralno milo, škrob, plavilo, dišave, kocke za juho in golaž, čaj, vaniljni sladkor, pečilni prašek, sladkor in francosko žganje. — Ta celi zavitek stane samo 50 kron ter se prosi 10 kron predplačila, ostanek pa po povzetju.

Z odličnim spoštovanjem

F. ŠIBENIK, Adria-izdelki, Zagreb.
Prosi se za točni naslov.

Mlatilnice, gepeljni, siamoreznice

ter drugi poljedelski stroji tovarne Umrath se lahko naročajo ter vzorci ogledajo pri

FRANC HITTI, LJUBLJANA,
Sv. Martina cesta šte. 2.

Le 3 K 25 h stane pri nas mali lot, aparat "Omega", vel. slike 4x4 kompl. z malo opremo z natanč. navod. za začetnike. Aparat "Perfekt", vel. 4 1/2 x 6 s motnim steklom, dvojno kaseto, dober objekt in malo opremo ter navodilom za začetnike le K 9. Zakiopnakaamera, Gertrud' vel. 9x12; fina izvržitov z vsem potrebnim opremlj, za razno lego, prina akromat. leča, kompl. s kovinasto kaseto in navodilom dokler v zalogi, le K 75. 60 h zakiopna omara za voračvo za ploščo in filma, razna oblika vel. 4 1/2 x 6 le K 84.80; vel. 6x3 le K 75.80. Pošilja po povzetju. Poštnina 1 K. Export "Perfekt", Dunaj VII. Neustiftg. 137/162.

Avtomatična past

ta podgane K 6-80, za miši K 4-80, love brez nadzorstva do 40 živali v eni noči, ne zapuste nikake sledi in se same zopet nastavijo. Past za ščurke "Rapid" vjame na tisoče ščurkov v eni noči, po K 6-90. Izborna delujoči lovilec za muhe "Nova" komad K 4-20. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali proti predplačilu. Poštnina 90 v. Izvoz. tvrd. Tintner, Dunaj III., Neuinggasse 26-L.

Pege - ogrci.

Za odstranitev peg (ogrcv) se rabijo najrazličnejša sredstva. Vsa ta temelje na istem načelu, da treba pege z dotičnim sredstvom obeliti. Ta način zdravljenja je pa napačen. Ako hočete odstraniti pege (ogrcv), ne zadošča, da se samo obelijo, ker se iste po porabi zadevnega sredstva vnovič prikažejo. Treba jih je torej docela uničiti. Popolna odstranitev ogrcv, peg, zajedalcev je mogoča edino le s takozvano »Santo-Creme«. Obraz se s to kremo vsak dan namaže in nato izpere s Santo-praškom. Pege (ogrci) se s to senzačno kremo popolnoma odstranijo v kratkem času in pokaže se lepa belordeča polt. Ta krema je pripravljena po navodilu vseučilišč. profesorja dr. Hagerja, zakon. zajam. in je danes edino zajamčeno učinkujoče sredstvo in popolnoma neškodljivo. Ena skatla zadošča popolnoma. Cena 5 K, po pošti franco 95 vin. Vsaki kremi je priloženo porabno navodilo in ena vrečica praška zastoni. — Pošiljka navadna.

Dobiva se proti vposlatvi zneska v znamkah, po 948 nakaznici ali tudi po povzetju.

J, KUKLA, PRAGA, PERLGASSE 71.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. zakonito zajamčeno „Skaboform“ rujavo mazilo“. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 2-30 veliki K 4.— porcija za rodbino K 11.—. Zaloga za Ljubljano in okolice: Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg. 1520

Pašite na varstveno znamko „Skaboform“!

ZANESLJIVO

LUCERNO

ali nemško deteljo oddaja v vsaki množini
FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Ročni mlin za žito!

Moi izvorni ročni mlin za žito je izobren na debelo in fino mletov vsakovrstnega žita, je preprosto pa trpežno izvršen s izmanjšano, mlevnimi ploščami iz trdega materiala in skoro neporokan tudi pri največji porabi. Neohodno potreben za vsako gospodinjstvo. Model 4 s vrtilom za mali obrat, teža 7 kg K 100.—, Model 5 s gonilnim koleškom za večji obrat okoli 13 kg

K 120.—. Razpošilja z Dunaja proti predplačilu znanska glavno zastopstvo **MAX BÖHNEL**, Dunaj IV. Margaretenstr. 27.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubliani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvo, zastavi življenjskih polic, posestva, vrednostnih papirjev ali proti zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg šte. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848.40 kron.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/4 %

Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Šriporočamo

kolinsko kavino primes
v korist obmejnim Slovencem!

Zastonj dobi vsak na željo
 moj glavni katalog ur, srebrnice, klatnice, godbenih predmetov, zvočnice in više. Dobro har po K 14, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60, 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100, 105, 110, 115, 120, 125, 130, 135, 140, 145, 150, 155, 160, 165, 170, 175, 180, 185, 190, 195, 200, 205, 210, 215, 220, 225, 230, 235, 240, 245, 250. Zamena dovoljna ali denar nazaj. Pošiljat. po povzetju ali predplačilu. Razpošiljalnica.

JAN KONRAD, s. l. kr. dvar.
 del. Mastin (Brix) št. 1750, Češka.

GARJE

lišaja, hrasto, srbečico in druge kožne bolezni odstrani naglo in sigurno Paratol-domače mazilo. Ne maže, je popolno brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Velik lonček K 950 dvojno - velik lonček K 6'-. Dalje Paratol-posipalni prašek, ki varuje najbolj občutljive kože. 1 škatlja K 270.

Oboje se dobiva po povzetju ali predplačilu pri trdki Iriarja M. Silesa Paratol-Werke, Budapest VII-10. Baza ul. 21.

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila. Da to krmo živina, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se pri- meša 2 krat na teden krmil, ena pest polna „Mastin“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redilni prašek. „Mastin“ paket velja 1 K, 5 paketov 6 K, poš- tine prosto, 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo, ali prašiča, da se zreši.

Glavna zaloga:

Iekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami na razstavih: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi „Mastin“.

Najboljša gorenjska kosa se dobi odiro v

**prvi gorenjski razpošiljalni
 IVAN SAVNIE, KRANJ,**

katere je lahka kot pero, izdelana iz fine, srebrno jeklene tvarine. — S to nepre- kosljivo koso lahko kosi vsaka ženska. Kdor še ni poskusil te kose, naj si jo na- roči takoj, ker se je bati, da bodo pozneje zopet zmanjkale. Za vsako koso se jamči.

Dolgot in cene kos so:

cm 50	55	60	65	70	75	80	85	90
pesti 5	5 1/2	6	6 1/2	7	7 1/2	8	8 1/2	9
K 8,-	8 20,	8 40,	8 60,	8 80,	9,-	9 20,	9 40,	9 60

Trgovci pri večjem odjemu dobe popust.

NADOMESTILO MILA

za pranje perila, izborno penče in prekaša vse doslej v prometu se nahajajoče izdelke. 1 zavoj t. j. 5 kg K 12.—, 1 zavoj z 10 kg K 23.—
 Preprodajalci dobe popusti pri naročbi celega za- boja z 250 kosi. Belo mineralno milo za čiščenje rok in finejšega perila, 1 zavoj 32 kosov K 14.—
 Nadomestek za toaletno milo v raznih barvah, le- po dišeč, 1 zavoj 32 kosov K 18.— Toaletno milo s limin vonjem, roza barve, 1 zavoj 24 vel. kosov K 18.— Razpošilja po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoj vsake vrste.
 Izvozno podjetje v Zagrebu št. 1.
 Petrinjska ulica 3., III., telefon 23-27.

Vsakovrstna domača semena,

suhe gobe, prazne vreče in druge pridelke

kupeje trgovina s semeni

—: PETER LASSNIKA NASL. —:

SEVER & KOMP., Ljubljana, Marijin trg.

Miši - podgane stenice - ščurki

Izdolovanje in razpošiljitev preizkuš. radikalno učinkujočega uničevala. sredstva, za katero doha- jajo vsak dan zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5.—; za ščurke K 4.50; tinktura za stenice K 2.—; uničevalec moljev K 2.—; prašek proti mrčesom K 1.50 iz K 3.—; sem spadajoči razpra- ševalec K 1.20; tinktura proti ušem pri ljudeh K 1.20; mazilo za uši pri živini K 1.50; prašek za uši v obleki in perilu K 2.—; tinktura za bolhe pri pseh K 1.20; tinktura proti mrčesu na sadju in ze- lenjadi (uničev. rastlin) K 3.— — Pošilja po povzetju Zavod za pokončavanje mrčesa M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne neugodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tud. z vojnim riziko, otro- ških dot. rentna in ljudska neugodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Zavod temelji na vzajemnosti. — Prospekti zastonj in poštino prosto. Sposobni zastopniki se spreje- majo pod najugodnejšimi pogoji. 1887

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dop. od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vi- narjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortiza- cijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljšje.

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

Rezervni zakladi znašajo nad en milijon kron. — Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1917 nad 34 milijonov kron.

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je
 mojstersko delo urarske
 umetnosti!

Razpošilja se po povzetju.
 Neugajajoče zamenjam.

Kovinate ure . . . po K 24— 26— 32— 40— 60— 100—

Srebrne ure . . . po K 70— 90— 100— 120— 200—

Kovinate verižice po K 2— 3— 4— 6— 10—

Usnjate verižice . po K 1 60 2 80 4 80

➡ Zlatnina in srebrnina v bogati izbiri! ➡

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem krasnem ceniku, katerega zahtevajte.

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana. — Lastna protokolirana to- varna ur v Švici.

Svetovna razpošiljalnica

H. Suttner samo v Ljubljani št. 1

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

